

Bruksela, dnia 9.1.2013
COM(2012) 795 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

PLAN DZIAŁANIA NA RZECZ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI DO 2020 R.

Pobudzanie ducha przedsiębiorczości w Europie

SPIS TREŚCI

1.	Nasze wyzwanie – więcej przedsiębiorców w Europie	3
2.	Filar działań 1 - Kształcenie i szkolenie w zakresie przedsiębiorczości w celu wspierania wzrostu i tworzenia przedsiębiorstw.....	6
2.1.	Nowe fundamenty: upowszechnienie i poprawa jakości uczenia się przedsiębiorczości.....	6
2.2.	... i nowe horyzonty: szkolnictwo wyższe na rzecz przedsiębiorczości.....	7
3.	Filar działań 2 – Tworzenie środowiska, w którym przedsiębiorcy mogą dobrze prosperować i rozwijać się	9
3.1.	Lepszy dostęp do finansowania	9
3.2.	Wspieranie nowych przedsiębiorstw na decydujących etapach ich cyklu życia oraz pomoc w ich rozwoju	11
3.3.	Otwieranie nowych możliwości biznesowych w epoce cyfrowej.....	15
3.4.	Łatwiejsze przenoszenie własności przedsiębiorstw	17
3.5.	Przekuwanie porażki w sukces: druga szansa dla uczciwych bankrutów	19
3.6.	Obciążenia regulacyjne: jaśniejsze i prostsze zasady	20
4.	Filar działań 3 – Wzory do naśladowania i docieranie do określonych grup	24
4.1.	Nowe sposoby postrzegania: przedsiębiorcy jako wzory do naśladowania.....	24
4.2.	Nowe horyzonty: docieranie do kobiet, osób starszych, migrantów, bezrobotnych, młodzieży	25
4.2.1.	Kobiety	25
4.2.2.	Osoby starsze	27
4.2.3.	Przedsiębiorcy migranci.....	28
4.2.4.	Bezrobotni, w szczególności młodzież	29
5.	Wnioski	31
	Załącznik: Najważniejsze działania Komisji	32
	Załącznik: Plan działania na rzecz przedsiębiorczości do 2020 r. - Pobudzanie ducha przedsiębiorczości w Europie.....	32

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

PLAN DZIAŁANIA NA RZECZ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI DO 2020 R.

Pobudzanie ducha przedsiębiorczości w Europie

Od 2008 r. Europa doświadcza skutków najpoważniejszego kryzysu gospodarczego, jaki miał miejsce na przestrzeni ostatnich 50 lat: po raz pierwszy liczba bezrobotnych w Europie przekroczyła 25 milionów, a w większości państw członkowskich małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) ciągle jeszcze nie mogą powrócić do stanu sprzed kryzysu.

Zanim jednak nastąpił obecny kryzys gospodarczy i finansowy, europejska gospodarka już borykała się ze strukturalnymi problemami zagrażającymi jej konkurencyjności i wzrostowi oraz z przeszkodami dla przedsiębiorczości. Wiele z tych problemów nadal się utrzymuje, ale kryzys stał się także katalizatorem dla głębokich przemian i restrukturyzacji. W ciągu ostatniego dziesięciolecia transformację przeszła także gospodarka światowa. Szybko rosnący popyt i produkcja na światowych rynkach wywarły presję na podaż zasobów i energii, powodując zmianę struktury kosztów europejskich przedsiębiorstw, spośród których wiele jest zależnych od importu wspomnianych dóbr.

W odpowiedzi na tę sytuację w strategii „Europa 2020” stworzono podwaliny pod przyszły wzrost i konkurencyjność, które będą inteligentne, trwałe i sprzyjające włączeniu społecznemu, i które zaradziłyby naszym głównym problemom społecznym. Państwa członkowskie i instytucje UE są wspólnie odpowiedzialne za naprawienie błędów przeszłości i skierowanie UE na ścieżkę bardziej zrównoważonego rozwoju w przyszłości. Uznawszy, że nasze gospodarki są wzajemnie powiązane, UE zmienia obecnie swoje zasady zarządzania gospodarczego, tak by zapewnić skuteczniejsze działania polityczne w reakcji na obecne i przyszłe wyzwania.

Do przywrócenia wzrostu gospodarczego i podniesienia poziomu zatrudnienia w Europie potrzebna jest większa liczba przedsiębiorców. W proponowanym planie działania, powstałym w nawiązaniu do przeglądu programu „Small Business Act” z kwietnia 2011 r. i komunikatu w sprawie polityki przemysłowej, przedstawiono nowe perspektywy i szereg działań, które powinny zostać podjęte zarówno na poziomie unijnym jak i na poziomie państw członkowskich w celu wsparcia przedsiębiorczości w Europie. Jest on oparty na trzech filarach: rozwoju kształcenia i szkolenia w zakresie przedsiębiorczości; tworzeniu odpowiedniego otoczenia biznesowego; oraz wzorach do naśladowania i docieraniu do określonych grup.

1. NASZE WYZWANIE – WIĘCEJ PRZEDSIĘBIORCÓW W EUROPIE

Przedsiębiorczość jest potężnym czynnikiem wpływającym na wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy¹: przyczynia się do powstawania nowych przedsiębiorstw i miejsc

---

¹ Odnośnie do potencjału przedsiębiorczości w zakresie tworzenia miejsc pracy – zob. komunikat Komisji „W kierunku odnowy gospodarczej sprzyjającej zatrudnieniu”, 18.4.2012, COM(2012) 173 final.

pracy, otwiera nowe rynki oraz wspomaga rozwój nowych umiejętności i zdolności. Na przykład w dziedzinie przemysłu szczególnie ważny jest szybki rozwój sześciu zyskujących na znaczeniu sektorów wzrostu, określonych w aktualizacji komunikatu Komisji w sprawie polityki przemysłowej². Przedsiębiorczość sprawia, że gospodarka jest **bardziej konkurencyjna i innowacyjna**, a także kluczowa dla realizacji celów szeregu europejskich polityk sektorowych³. Komercjalizacja nowych pomysłów prowadzi do zwiększenia wydajności i dobrobytu. Bez tworzenia miejsc pracy w nowych przedsiębiorstwach średni wzrost zatrudnienia netto byłby ujemny⁴. **Nowe przedsiębiorstwa**, zwłaszcza MŚP, **stanowią najważniejsze źródło nowych miejsc pracy**: w Europie powstają w nich rocznie ponad 4 miliony nowych miejsc pracy⁵. Jednak mechanizm tej naprawy gospodarczej zaczyna się: od 2004 r. w 23 spośród 27 państw członkowskich UE⁶ **zmalął odsetek osób, które wolą samozatrudnienie od etatu**. O ile trzy lata temu 45 % Europejczyków na pierwszym miejscu wybrałoby samozatrudnienie, to obecnie **odsetek ten spadł do 37 %**⁷, natomiast w Stanach Zjednoczonych i w Chinach jest znacznie wyższy: wynosi odpowiednio 51 % i 56 %. Ponadto **nowo powstałe przedsiębiorstwa rozwijają się w UE wolniej**⁸ niż w Stanach Zjednoczonych lub krajach o gospodarkach wschodzących, a także **mniejsza ich liczba zalicza się do grona największych firm świata**⁹.

Poziom przedsiębiorczości i jej charakter znacznie się różni w poszczególnych państwach członkowskich. Powody niewielkiego entuzjazmu wobec kariery przedsiębiorcy są zatem zróżnicowane. Niektóre państwa członkowskie o wyższych wskaźnikach przedsiębiorczości z mniejszym powodzeniem niż inne pomagają w rozwoju nowych i małych przedsiębiorstw. **Generalnie potencjalni przedsiębiorcy w Europie zmagają się z nieprzyjnym środowiskiem**: edukacja nie zapewnia odpowiednich podstaw dla kariery w przedsiębiorczości, dostęp do kredytów i rynków jest utrudniony, istnieją trudności z przenoszeniem własności przedsiębiorstw oraz obawy co do sankcji karnych w przypadku niepowodzenia, uciążliwe są też procedury administracyjne. Niedawno w rocznej analizie wzrostu gospodarczego na 2013 r. podkreślono potrzebę poprawy otoczenia biznesowego, aby zwiększyć konkurencyjność gospodarki UE. Ponadto **środki wspierania MŚP pozostają niezrównoważone**, a znaczna liczba państw członkowskich UE nadal nie bierze pod uwagę specyfiki małych przedsiębiorstw, w szczególności mikroprzedsiębiorstw¹⁰, przy

² W dokumencie COM(2012) 582 final z października 2012 wyznaczono następujące sektory: zaawansowane technologie produkcyjne i czysta produkcja, kluczowe technologie wspomagające, bioprodukty, zrównoważona polityka w zakresie przemysłu i budownictwa oraz surowców, ekologicznie czyste pojazdy oraz inteligentne sieci.

³ Zob. na przykład komunikat „Niebieski wzrost» – szanse dla zrównoważonego wzrostu w sektorach morskich” - COM(2012) 494 final

⁴ Fundacja Kauffmana „Business Dynamics Statistics Briefing: Jobs created from business start-ups in the United States” http://www.kauffman.org/uploadedFiles/BDS_Jobs_Created_011209b.pdf.

⁵ Obliczenia Komisji na podstawie danych Eurostatu (2009 r.).

⁶ Państwa, w których w latach 2004-2012 wzrósł odsetek osób, które wolą samozatrudnienie, to Republika Czeska (z 30 do 34 %), Łotwa (z 42 do 49 %), Litwa (z 52 do 58 %) oraz Słowacja (z 30 do 33 %). http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/eurobarometer/index_en.htm Komisja Europejska, Flash EB nr 354 „Entrepreneurship”.

⁷ Albert Bravo-Biosca „The dynamics of Europe's industrial structure and the growth of innovative firms”. Konferencja JRC w Sewilli, październik 2011 r.

⁸ Co ciekawe, do europejskich gigantów korporacyjnych należy tylko 12 przedsiębiorstw powstałych w drugiej połowie XX wieku, natomiast w Stanach Zjednoczonych i w krajach o gospodarkach wschodzących liczba takich koncernów wynosi odpowiednio 51 i 46; po 1975 r. w Europie utworzono tylko trzy z nich, w Stanach Zjednoczonych – 26, a w krajach o gospodarkach wschodzących - 21. T. Philippon, N. Veron, Bruegel Policy Brief 2008/1.

¹⁰ Jak wynika z komunikatu Komisji „Europejska inicjatywa na rzecz rozwoju mikrokredytów dla wsparcia wzrostu gospodarczego i zatrudnienia”, COM(2007)0708 final (przyjęto 20/12/2007 r.).

sporządzaniu projektów prawodawstwa, ani nie ułatwia uczciwym przedsiębiorcom, którzy zbankrutowali, otrzymania drugiej szansy¹¹.

Nie tylko samo otoczenie utrudnia przedsiębiorcom życie, ale istnieje też rozpowszechniona **kultura, w której starania przedsiębiorców są w niewystarczającym stopniu dostrzegane lub nagradzane**, a odnoszących sukcesy przedsiębiorców, którzy tworzą miejsca pracy i generują dochód, nie uważa się za wzory do naśladowania. Aby uczynić przedsiębiorczość siłą napędową wzrostu naszej gospodarki, w **Europie musi dokonać się gruntowna, daleko idąca zmiana kulturowa**.

W nawiązaniu do obecnego kryzysu gospodarczego i nowego mechanizmu zarządzania gospodarczego w niniejszym komunikacie rozwinięto i zaakcentowano działania w tych dziedzinach, w których w przeglądzie programu „Small Business Act”¹² stwierdzono konieczność osiągnięcia dalszej poprawy na poziomie krajowym i europejskim.

Każde MŚP jest inne: ich zróżnicowanie pod względem wielkości, obszaru działania i formy działalności gospodarczej wymaga odpowiedniego podejścia decydentów¹³. Zasada ta ma zastosowanie zarówno do wolnych zawodów, jak i indywidualnych przedsiębiorców, którzy również wnoszą znaczący wkład w gospodarkę UE¹⁴. **Zasada „najpierw myśl na małą skalę” musi stać się podstawą polityki europejskiej i krajowej.**

Musimy czynić starania, aby fakt bycia przedsiębiorcą stanowił dla Europejczyków atrakcyjną perspektywę. Dotyczy to również przedsiębiorców społecznych, których potencjał często jest niedoceniany¹⁵. Tworzą oni zrównoważone miejsca pracy i przez cały czas wykazywali się większą odpornością na kryzys niż gospodarka w sensie ogólnym. Przedsiębiorcy społeczni są innowatorami, stanowią czynnik napędzający włączenie społeczne i przyczyniają się do osiągnięcia celów strategii „Europa 2020”.

Obecną sytuację można zmienić wyłącznie dzięki **śmiałości i skoordynowanemu działaniu wszystkich administracji na szczeblu europejskim, krajowym i regionalnym**.

Niniejszy plan działania jest planem zdecydowanego wspólnego działania, mającego na celu uwolnienie potencjału przedsiębiorczości w Europie, zlikwidowanie istniejących przeszkód i zrewolucjonizowanie kultury przedsiębiorczości. Jego celem jest ułatwienie tworzenia nowych przedsiębiorstw oraz stworzenie bardziej sprzyjającego otoczenia dla przedsiębiorców prowadzących działalność, aby mogli prosperować i rozwijać się.

W planie tym proponuje się trzy obszary natychmiastowej interwencji:

¹¹ „Business Dynamics: Start-ups, Business Transfers and Bankruptcy” http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/files/business_dynamics_final_report_en.pdf.

¹² COM(2011)78 final (przyjęty w dniu 23/02/2011), Przegląd programu „Small Business Act” dla Europy.

¹³ Idem.

¹⁴ Dyrektywa 2005/36/WE: „W zakresie, w jakim są one regulowane, niniejsza dyrektywa dotyczy również wolnych zawodów, do których, zgodnie z niniejszą dyrektywą, należą zawody wykonywane osobiście na podstawie odpowiednich kwalifikacji zawodowych w sposób odpowiedzialny i zawodowo niezależny przez osoby świadczące usługi intelektualne i koncepcyjne w interesie klienta i w interesie publicznym”.

¹⁵ COM(2011)682 final (przyjęty w dniu 25/10/2011) „Budowanie ekosystemu sprzyjającego przedsiębiorstwom społecznym w centrum społecznej gospodarki i społecznych innowacji”. Celem przedsiębiorstw społecznych, które stanowią podmioty gospodarki społecznej, jest przede wszystkim oddziaływanie społeczne, a nie generowanie zysków dla właścicieli lub udziałowców.

1. kształcenie i szkolenie w zakresie przedsiębiorczości w celu wspierania wzrostu i tworzenia przedsiębiorstw;
2. umocnienie warunków ramowych dla przedsiębiorców dzięki zlikwidowaniu istniejących barier strukturalnych i wspieraniu ich na decydujących etapach cyklu życia przedsiębiorstwa;
3. zdynamizowanie kultury przedsiębiorczości w Europie: wychowywanie nowego pokolenia przedsiębiorców.

2. FILAR DZIAŁAŃ 1 - KSZTAŁCENIE I SZKOLENIE W ZAKRESIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W CELU WSPIERANIA WZROSTU I TWORZENIA PRZEDSIĘBIORSTW

2.1. Nowe fundamenty: upowszechnienie i poprawa jakości uczenia się przedsiębiorczości...

Inwestowanie w kształcenie w zakresie przedsiębiorczości jest jedną z najbardziej opłacalnych inwestycji, jakie Europa może poczynić. Badania wskazują, że 15-20 % uczniów uczestniczących w programie miniprzedsiębiorstw w szkole ponadpodstawowej w późniejszym czasie założy własne przedsiębiorstwo – jest to odsetek trzy do pięciu razy wyższy niż wśród ogółu społeczeństwa¹⁶. Niezależnie od tego, czy młodzież założy firmy lub przedsiębiorstwa społeczne, młodzi ludzie korzystający z nauki przedsiębiorczości rozwijają swoją **wiedzę biznesową oraz kluczowe umiejętności i postawy**, w tym **kreatywność, inicjatywę, wytrwałość, pracę zespołową, rozumienie ryzyka oraz poczucie odpowiedzialności**. Jest to przedsiębiorcze podejście, które pomaga przedsiębiorcom **wprowadzać pomysły w życie** i znacząco poprawia zdolność do zatrudnienia.

Przedsiębiorczość jest kluczową kompetencją w ramach europejskich¹⁷, a także działaniem uwzględnionym zarówno w najnowszym komunikacie Komisji na temat przekształcenia systemów edukacji¹⁸. Rola przedsiębiorczości jako instrumentu zwiększającego poziom zatrudnienia została także podkreślona w rocznej analizie wzrostu gospodarczego na 2013 r.¹⁹. W szeregu państw członkowskich z powodzeniem wprowadzono krajowe strategie dotyczące edukacji w zakresie przedsiębiorczości lub uczyniono nauczanie przedsiębiorczości obowiązkową częścią programów nauczania, lecz konieczne są dalsze wysiłki. Edukację należy realizować za pośrednictwem **praktycznych modeli uczenia się poprzez doświadczenie** oraz doświadczeń **rzeczywistych przedsiębiorców**. Wszyscy nauczyciele potrzebują określonych efektów uczenia się w zakresie przedsiębiorczości, aby wprowadzić do klas skuteczne metody nauki przedsiębiorczości.

Praktyczne doświadczenia w dziedzinie przedsiębiorczości można uzyskać również poza systemem edukacji. Młodzież należy zachęcać do rozwijania umiejętności w zakresie przedsiębiorczości poprzez uczenie się nieformalne i pozaformalne, np. wolontariat. Takie

¹⁶ C. Jenner, „Business and Education: Powerful Social Innovation Partners”, Stanford Social Innovation Review (27 sierpnia 2012 r.).

¹⁷ Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie.

¹⁸ COM (2012) 669 http://ec.europa.eu/education/news/rethinking_en.htm.

¹⁹ Zob. roczna analiza wzrostu na 2013 r. COM(2012) 750, s. 11 http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/ags2013_pl.pdf.

doświadczenia należy również uprawomocnić i uznawać zgodnie z proponowanymi zaleceniami Komisji w tej dziedzinie²⁰.

Partnerstwa z przedsiębiorstwami mogą zapewnić powiązanie programów kształcenia i szkolenia z rzeczywistością. Takie inicjatywy, jak forum biznesowe poświęcone kształceniu i szkoleniu zawodowemu (ang. VET-Business forum)²¹ i sojusze na rzecz umiejętności sektorowych²², dają możliwość wciągnięcia w działania sektora biznesu. Instytucje szkolnictwa należy zachęcać do większej przedsiębiorczości w ich szerszym podejściu, aby zapewnić ich rozwój i funkcjonowanie zgodne z kulturą przedsiębiorczości i innowacji dzięki ich misjom, przewodnictwu, zaangażowaniu zainteresowanych stron, programom nauczania i efektem uczenia się.

2.2. ... i nowe horyzonty: szkolnictwo wyższe na rzecz przedsiębiorczości

Rola szkolnictwa wyższego w odniesieniu do przedsiębiorczości znacznie wykracza poza przekazywanie wiedzy, ponieważ obejmuje również udział w ekosystemach, partnerstwach i sojuszach sektorów przemysłu. Ze względu na to, że w polityce publicznej związanej z przedsiębiorczością coraz większy nacisk kładzie się na przedsiębiorstwa z branży zaawansowanych technologii i o dużym wzroście, instytucje szkolnictwa wyższego są aktywnym elementem polityki innowacyjności prowadzonej przez państwa członkowskie i UE.

Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT) zapoczątkował uznawanie roli przedsiębiorczości jako kluczowego czynnika pomagającego w rozwoju innowacyjności na poziomie UE i wspiera zbliżanie edukacji i innowacyjności na potrzeby przemysłu. Ze wspólnot wiedzy i innowacji EIT (WWiI) powstało już wiele nowych przedsiębiorstw. Programy EIT zapewniają studentom kontakt z nauką opartą na kryterium doskonałości – dzieje się to dzięki edukacji w zakresie przedsiębiorczości, usługom w zakresie tworzenia przedsiębiorstw oraz programom mobilności. Partnerstwa mogą stanowić potężną platformę na rzecz umiejętności w zakresie przedsiębiorczości w różnych sektorach dzięki bezpośredniemu zaangażowaniu w zapewnianie, stosowanie i aktualizowanie umiejętności.

Szkoły wyższe powinny stawiać w większym stopniu na przedsiębiorczość²³. W tym kontekście Komisja Europejska we współpracy z OECD opracowała już ogólne założenia na potrzeby przedsiębiorczych uczelni. Założenia te mają na celu wspomaganie zainteresowanych szkół wyższych w przeprowadzaniu samooceny i poprawianiu zdolności dzięki modułom kształcenia dostosowanym do potrzeb. Dostęp do tych założeń będzie stopniowo poszerzany.

Komisja:

- *opracuje ogólnoeuropejską inicjatywę na rzecz nauki przedsiębiorczości, łączącą istniejącą wiedzę fachową na poziomie europejskim i krajowym na potrzeby oceny skutków, wymiany wiedzy, rozwoju metodyki i doradztwa partnerskiego między osobami z państw członkowskich posiadających wiedzę praktyczną;*

²⁰ COM(2012) 485.

²¹ VET (ang. *vocational education and training*) – kształcenie i szkolenie zawodowe.

²² http://ec.europa.eu/education/news/20120425_en.htm

²³ Por. Gibb A., Haskins G., Robertson I., *Leading the Entrepreneurial University*, University of Oxford, 2009.

- *wzmocni współpracę z państwami członkowskimi, aby ocenić wprowadzenie edukacji w zakresie przedsiębiorczości w każdym kraju w oparciu o rzeczywiste doświadczenia i wspierać organy administracji publicznej chcące uczyć się od partnerów, którzy odnieśli sukces;*
- *ustanowi wspólnie z OECD ramowe wytyczne, aby zachęcić do rozwijania przedsiębiorczości w szkołach oraz instytucjach kształcenia i szkolenia zawodowego²⁴;*
- *będzie promować uznawanie i walidację efektów uczenia w dziedzinie przedsiębiorczości w nieformalnym i pozaformalnym środowisku edukacyjnym²⁵;*
- *na początku 2013 r. będzie rozpowszechniać ramowe wytyczne dotyczące wyższych szkół przedsiębiorczości, ułatwiać wymianę między uczelniami zainteresowanymi stosowaniem tych ram, stopniowo promować te uczelnie na unijne instytucje szkolnictwa wyższego;*
- *wspierać skuteczne mechanizmy tworzenia przedsiębiorstw z inicjatywy uczelni (firmy typu spin-off itd.) oraz ekosystemy uczelni i przedsiębiorstw pojawiające się w związku z ważnymi wyzwaniem społecznymi.*

Państwa członkowskie proszone są o:

- *zapewnienie wprowadzenia przed końcem 2015 r. kluczowych kompetencji w zakresie „przedsiębiorczości” do programów kształcenia podstawowego, ponadpodstawowego, zawodowego i wyższego oraz kształcenia dorosłych;*
- *zapewnienie młodzieży możliwości uzyskania co najmniej jednego praktycznego doświadczenia w zakresie przedsiębiorczości²⁶ przed zakończeniem nauki obowiązkowej, np. prowadzenia mikroprzedsiębiorstwa, odpowiedzialności za projekt z dziedziny przedsiębiorczości na rzecz przedsiębiorstwa lub za projekt społeczny;*
- *stymulowanie szkoleń w zakresie przedsiębiorczości w systemie edukacji młodzieży i dorosłych przy wykorzystaniu zasobów z funduszy strukturalnych zgodnie z krajowym planem zwiększania zatrudnienia, zwłaszcza z Europejskiego Funduszu Społecznego zgodnie z krajowymi planami zwiększania zatrudnienia, szczególnie jako narzędzia edukacji drugiej szansy dla osób niekształcących się, niepracujących ani nieszkolących się; pełne wykorzystanie możliwości w zakresie szkoleń dostępnych w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW);*
- *promowanie modułów kształcenia w zakresie przedsiębiorczości dla młodzieży uczestniczących w krajowych systemach „gwarancji dla młodzieży”²⁷.*

²⁴ Zob. najnowszy komunikat *Przekształcenie systemów edukacji* COM(2012) 669, sekcja 2.1.

²⁵ COM(2012) 485 final, 05.09.2012 r.

²⁶ Zob. najnowszy komunikat *Przekształcenie systemów edukacji* COM(2012) 669, sekcja 2.1.

²⁷ Wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie ustanowienia gwarancji dla młodzieży, COM(2012)729.

3. FILAR DZIAŁAŃ 2 – TWORZENIE ŚRODOWISKA, W KTÓRYM PRZEDSIĘBIORCY MOGĄ DOBRZE PROSPEROWAĆ I ROZWIJAĆ SIĘ

Nowe przedsiębiorstwa potrzebują szczególnej opieki. Istnieje sześć kluczowych obszarów, w których konieczne jest podjęcie działań w celu zlikwidowania istniejących przeszkód utrudniających tworzenie i wzrost tych przedsiębiorstw:

- dostęp do finansowania;
- wspieranie przedsiębiorców *na decydujących etapach cyklu życia i wzrostu przedsiębiorstwa*;
- otwieranie nowych możliwości biznesowych w epoce cyfrowej;
- przenoszenie własności przedsiębiorstw;
- procedury upadłościowe i druga szansa dla uczciwych przedsiębiorców;
- redukcja obciążeń regulacyjnych.

3.1. Lepszy dostęp do finansowania

Żadne przedsiębiorstwo nie może działać, inwestować i rozwijać się bez odpowiedniego finansowania i płynności, dlatego dostęp do finansowania jest jedną z dźwigni wzrostu MŚP²⁸. Zgodnie z konsultacjami publicznymi rozpoczętymi przez Komisję w lipcu 2012 r. dostęp do finansowania stanowi jedno z najważniejszych ograniczeń wzrostu i przedsiębiorczości w Europie. W przeszłości MŚP funkcjonowały w oparciu o kredyty bankowe, dlatego obecne ograniczenie dostępu do takich kredytów spowodowane kryzysem ma niewspółmierny wpływ na MŚP. Poza tym **przedsiębiorcy mają szczególne trudności w pozyskaniu finansowania na wczesnych etapach istnienia swoich przedsiębiorstw**. W grudniu 2011 r. Komisja Europejska przedstawiła plan działania na rzecz ułatwienia dostępu do finansowania dla MŚP²⁹ oraz wnioski w sprawie funduszy *venture capital* i funduszy na rzecz przedsiębiorczości społecznej³⁰. Szczególną uwagę poświęcono MŚP również w dyrektywie w sprawie rynków instrumentów finansowych³¹ oraz ostatecznych negocjacjach dotyczących dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych³². W celu zaradzenia niedoskonałościom rynku potrzebne są jednak dalsze działania na poziomie europejskim i krajowym, w tym zbadanie alternatyw dla kredytów bankowych dla MŚP, aby znaleźć

²⁸ COM(2011)206 final, „Akt o jednolitym rynku. Dwanaście dźwigni na rzecz pobudzenia wzrostu gospodarczego i wzmocnienia zaufania. »Wspólnie na rzecz nowego wzrostu gospodarczego«”.

²⁹ COM(2011) 870 final, **Plan działania na rzecz ułatwienia dostępu do finansowania dla MŚP**.

³⁰ **Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskich funduszy *venture capital***, COM(2011)860 final; **wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskich funduszy na rzecz przedsiębiorczości społecznej**, COM(2011)862 final.

³¹ **Dyrektywa 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych zmieniająca dyrektywę Rady 85/611/EWG i 93/6/EWG i dyrektywę 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 93/22/EWG**.

³² Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie warunków podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi i zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie dodatkowego nadzoru nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń oraz przedsiębiorstwami inwestycyjnymi konglomeratu finansowego.

rozwiązania stanowiące uzupełnienie dostępnego ograniczonego finansowania prywatnego i ułatwić dostęp do informacji na temat finansowania.

Ważna jest także poprawa rentowności nowych przedsięwzięć. Niektórymi obszarami, w których działanie jest możliwe, są: **wsparcie finansowe na potrzeby badań, prezentacji i pilotowania nowych technologii, wzmocnienie funduszy *venture capital*, inwestycje aniołów biznesu, inkubatory przedsiębiorczości oraz pożyczki dla MŚP o wysokim potencjale.** Przedsiębiorcy potrzebują **środków na komercjalizację badań i rozwoju oraz na testowanie innowacyjnych modeli biznesowych.** Wsparcie tych obszarów Komisja zaproponowała w ramach przyszłego **Programu na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (COSME)**³³ oraz programu „Horyzont 2020”. Zostało ono także wzmocnione w ramach europejskich funduszy strukturalnych³⁴.

Podmioty gospodarki społecznej i przedsiębiorstwa społeczne są istotnymi czynnikami napędzającymi tworzenie miejsc pracy i innowacje społeczne sprzyjające włączeniu społecznemu. Chociaż stoją przed nimi podobne problemy jak przed większością MŚP, mogą one napotykać dodatkowe trudności w dostępie do finansowania, które Komisja uwzględniła w przyszłym **programie na rzecz przemian i innowacji społecznych (PSCI), a także w przepisach dotyczących funduszy strukturalnych**³⁵.

Ważnym elementem udanego ekosystemu przedsiębiorczości jest szereg inwestorów na etapie początkowym (funduszy *venture capital* i aniołów biznesu), którzy zapewniają kapitał załączkowy i inwestycje kapitałowe na rozruch. Inwestorzy ci korzystają z rozległej sieci partnerów oraz zapewniają cenną wiedzę i wsparcie w odniesieniu do rynku oraz rozwoju „mądrych inwestycji finansowych” (ang. *smart money*). Do inwestycji tych mogą również pobudzać zachęty podatkowe.

W 2008 r. Komisja utworzyła **Europejską Sieć Przedsiębiorczości** - partnerstwo ponad 600 organizacji przyjmujących, którego jednym z zadań jest zapewnienie przedsiębiorstwom i potencjalnym przedsiębiorcom niezbędnych informacji na temat dostępu do unijnych funduszy i dofinansowania. Jak dotąd **główną potrzebą przedsiębiorstw wciąż pozostaje lepszy dostęp do informacji na temat unijnego wsparcia.** Komisja współpracuje z zainteresowanymi stronami nad **wzmocnieniem tej sieci**, aby zwiększyć jej aktywność i skuteczność.

Komisja:

- *będzie finansować programy mające na celu rozwój rynku mikrofinansów w Europie dzięki takim inicjatywom, jak europejski instrument mikrofinansowy Progress i Wspólne działania na rzecz wspierania instytucji mikrofinansowych w Europie (JASMINE), oraz udostępniać państwom członkowskim i regionom zasoby na potrzeby mikrofinansowania za pośrednictwem Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;*

³³ Wniosek dotyczący rozporządzenia ustanawiającego Program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (2014–2020), COM(2011) 834 final.

³⁴ Zgodnie z wnioskiem Komisji dotyczącym przyszłych funduszy strukturalnych do uzyskania z EFS lub EFRR inwestycje w przedsiębiorczość niezbędne są kompleksowe strategie na rzecz pomocy na uruchomienie działalności gospodarczej (COM/2012/0496 final - 2011/0276 (COD)).

³⁵ Zob. wniosek ustawodawczy: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0609:FIN:PL:HTML>

- *będzie ułatwiać MŚP bezpośredni dostęp do rynku kapitałowego dzięki utworzeniu unijnego systemu na potrzeby punktów specjalizujących się w handlu udziałami i obligacjami wydawanymi przez MŚP („rynkı wzrostu MŚP”) w kontekście przeglądu dyrektywy w sprawie rynków instrumentów finansowych (MiFID).*

Państwa członkowskie proszone są o:

- *dokonanie oceny potrzeby zmiany obecnego krajowego prawodawstwa finansowego w celu ułatwienia funkcjonowania nowych, alternatywnych form finansowania nowych przedsiębiorstw i, ogólnie rzecz biorąc, MŚP, szczególnie w odniesieniu do platform finansowania społecznościowego, a także o rozważenie potrzeby uproszczenia prawodawstwa podatkowego w celu stymulowania dalszego rozwoju alternatywnych rynków finansowych, jak na przykład inwestycji aniołów biznesu;*
- *korzystanie z zasobów funduszy strukturalnych w celu utworzenia systemów wsparcia mikrofinansowego w ramach odpowiednich priorytetów inwestycyjnych Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR);*
- *wykorzystanie pełnego potencjału funduszu EFFROW w celu zapewnienia dostępu do finansowania przedsiębiorczości, szczególnie na wczesnym etapie prowadzenia działalności w rolnictwie (np. podejmowanie działalności przez młodych rolników) oraz ogólnie na obszarach wiejskich, także za pomocą instrumentów finansowych.*

3.2. Wspieranie nowych przedsiębiorstw na decydujących etapach ich cyklu życia oraz pomoc w ich rozwoju

Okolo 50% nowych przedsiębiorstw upada w ciągu pięciu pierwszych lat swojej działalności. Jeżeli europejscy przedsiębiorcy mają przyczynić się do wzrostu gospodarczego, jakiego po nich się spodziewamy, musimy przeznaczyć więcej zasobów, aby im pomóc w przetrwaniu tego okresu. **Rozwój przedsiębiorstw często jest utrudniony z powodu braku odpowiedniego ekosystemu.**

Podstawową pomoc mogą zapewnić służby wsparcia, które znają swoje rynki i w ten sposób znacząco podnoszą wskaźnik powodzenia nowych przedsiębiorstw. Skuteczne wsparcie obejmuje programy całościowe łączące w sobie zasadnicze elementy, takie jak: szkolenia w zakresie zarządzania, szkolenie w zakresie badań i rozwoju oraz tworzenie sieci kontaktów z partnerami, potencjalnymi dostawcami i klientami. Przedsiębiorcy coraz częściej potrzebują doradztwa i wsparcia wobec ograniczonych zasobów i braku bezpieczeństwa dostaw, poprzez strategiczne inwestycje i rozwój produktu. Wiele małych przedsiębiorstw znajduje się pod coraz większą presją ze strony firm będących ich odbiorcami, aby spełniały nowe normy i wymogi konstrukcyjne związane z efektywniejszym gospodarowaniem zasobami i większymi możliwościami recyklingu.

Obniżenie kosztów przestrzegania przepisów prawa podatkowego poprawiłoby otoczenie biznesowe, szczególnie w przypadku małych przedsiębiorstw. Biorąc pod uwagę ich ograniczone zasoby i doświadczenie, małe i nowo powstałe przedsiębiorstwa ponoszą wyższe koszty przestrzegania przepisów niż duże firmy, co wynika ze złożonych przepisów prawa podatkowego i kłopotliwych procedur sprawozdawczości podatkowej. Państwa członkowskie powinny także rozważyć uproszczenie procedur rejestracji na potrzeby podatku

VAT i stworzyć system kompleksowej jednorazowej rejestracji elektronicznej, aby ułatwić transgraniczny handel cyfrowy prowadzony przez małe przedsiębiorstwa.

Źródłem wielu nowych pomysłów na udane przedsięwzięcia są badania naukowe, lecz można dołożyć większych starań, aby wykorzystywać wyniki badań w biznesie. W związku z tym przedsiębiorstwom należy w większym stopniu udostępniać informacje dotyczące wniosków płynących z projektów finansowanych ze środków programów ramowych w zakresie badań i rozwoju.

Nowe przedsiębiorstwa często padają ofiarą **działań marketingowych wprowadzających w błąd**. Działania te są zróżnicowane – poczynając od przekazywania nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd informacji na temat usługi po wysyłanie ofert wyglądających jak faktury lub wprowadzających w błąd formularzy z prośbą o aktualizację katalogów firm. Komisja opublikowała strategię³⁶ zawierającą szczegółowy wykaz przyszłych działań na rzecz poprawy ochrony przedsiębiorstw i zamierza w 2013 r. przedstawić wniosek ustawodawczy.

Usunięcie przeszkód w dostępie do jednolitego rynku i zapewnienie tym samym równych szans pomoże małym przedsiębiorstwom rozwinąć działalność transgraniczną. Obejmuje to rozwiązanie kwestii podwójnego opodatkowania oraz usunięcie rozbieżności podatkowych i innych środków podatkowych, które stanowią transgraniczne przeszkody na jednolitym rynku i dla inwestycji zagranicznych w UE.

Ponadto w większości państw UE ramy prawne zabezpieczenia społecznego osób samozatrudnionych znacznie się różnią od ram dotyczących osób zatrudnionych, co tworzy dodatkowe bariery dla przedsiębiorców. Wspieranie nowych przedsiębiorstw jest szczególnie ważne, jeżeli chodzi o przejście ze stanu bezrobocia do samozatrudnienia. Pomóc w tym mogą rozwiązania mające na celu ułatwienie osobom zależnym od świadczeń socjalnych (takich jak zasiłek dla bezrobotnych) rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej i uzyskania niezależności ekonomicznej („pomost socjalny”). W związku z tym państwa członkowskie mogłyby zbadać możliwość otrzymywania przez osoby samozatrudnione świadczeń (np. zdrowotnych, emerytalnych, rentowych, dla bezrobotnych w przypadku zamknięcia przedsiębiorstwa/upadłości itd.) porównywalnych ze świadczeniami dla zatrudnionych pracowników, lecz bez ograniczania tych ostatnich.

Aby się rozwijać, przedsiębiorcy i **MŚP potrzebują konkretnej, dostosowanej do ich potrzeb wiedzy fachowej**, która może im pomóc w uzyskaniu przewagi konkurencyjnej oraz w korzystaniu z globalnych łańcuchów wartości i dzielonego zarządzania zasobami ludzkimi. **Taką przyjazne otoczenie mogą zapewniać klastry, sieci przedsiębiorstw i inne rodzaje stowarzyszeń przedsiębiorców**, ponieważ zrzeszają zainteresowane podmioty z sektorów biznesu, edukacji, badań i sektora publicznego³⁷. Wśród MŚP niektóre przedsiębiorstwa, takie jak przedsiębiorstwa społeczne, często funkcjonują w oparciu o szczególne modele biznesowe, wymagając specjalnych systemów wsparcia. Łączenie MŚP w grupy może doprowadzić do wzrostu ich konkurencyjności³⁸. W związku z tym państwa członkowskie

³⁶ COM(2012)702 „Ochrona przedsiębiorstw przed wprowadzającymi w błąd praktykami marketingowymi i zapewnienie skutecznego wykonania. Przegląd dyrektywy 2006/114/WE dotyczącej reklamy wprowadzającej w błąd i reklamy porównawczej”.

³⁷ Dokument roboczy służb Komisji „Koncepcja klastrów i polityki klastrowej oraz ich rola dla konkurencyjności i innowacji: Główne wyniki statystyczne i zdobyte doświadczenia”

SEC (2008) 2637.

³⁸ Zalecenia końcowe europejskiej grupy ds. polityki klastrowej, zalecenie nr 5, dostępne pod adresem http://www.proinno-europe.eu/sites/default/files/newsroom/2010/09/EPCG_Final_Report_web-low1.pdf;

mogą rozważyć, czy ich systemy podatkowe można usprawnić w taki sposób, aby umożliwić powstanie większej liczby takich grup MŚP.

Dodatkowo przedsiębiorcy mogą odnieść ogromne korzyści dzięki jednolitemu rynkowi. Obecnie prawidłowe funkcjonowanie jednolitego rynku jest jednak nadal utrudnione ze względu na pewne bariery. W dniu 3 października 2012 r. Komisja Europejska wydała **Akt o jednolitym rynku II**³⁹, aby ograniczyć istniejące bariery. **Efektywne wdrażanie** tych środków może sprzyjać przedsiębiorczości w Europie w takich obszarach, jak usługi transgraniczne, uznawanie dyplomów i kwalifikacji, a także swoboda przedsiębiorczości.

Ponadto należy promować **wymianę z doświadczonymi przedsiębiorcami w obrębie UE**, np. w ramach programu Komisji „Erasmus” dla młodych przedsiębiorców.

Komisja:

- *będzie identyfikować i promować najlepsze praktyki państw członkowskich w celu stworzenia otoczenia fiskalnego bardziej przyjaznego dla przedsiębiorców;*
- *będzie wspierać współpracę między klastrami i sieciami przedsiębiorstw;*
- *będzie wspierać tworzenie sieci kontaktów i wymianę najlepszych praktyk między agencjami prowadzącymi programy efektywnej gospodarki zasobami dla MŚP;*
- *będzie wzmacniać partnerstwo Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości z organizacjami przyjmującymi, pojedynczymi punktami kontaktowymi i wszystkimi organizacjami wspierającymi MŚP w celu (i) rozpowszechniania informacji o inicjatywach UE, źródłach finansowania i wsparciu dla innowacji, (ii) zachęcania państw członkowskich do wzmocnienia środków służących zwiększeniu gotowości przedsiębiorców i MŚP do inwestycji oraz (iii) zapewnienia skutecznego wsparcia, aby pomóc przedsiębiorcom w korzystaniu w pełni z jednolitego rynku i w dostępie do rynków w państwach trzecich;*
- *zmieni przepisy zakazujące stosowania określonych praktyk marketingowych wprowadzających w błąd⁴⁰, aby nadać tym przepisom bardziej zdecydowany charakter, i wzmocni egzekwowanie przepisów przeciwdziałających takim praktykom w sprawach transgranicznych;*
- *uwolni pełny potencjał jednolitego rynku cyfrowego dla MŚP poprzez zlikwidowanie istniejących barier dla transgranicznej działalności internetowej⁴¹;*
- *będzie w dalszym ciągu rozwijać program „Erasmus” dla młodych przedsiębiorców, aby zaspokoić rosnące zapotrzebowanie na uczestnictwo ze strony nowych przedsiębiorców na jednolitym rynku⁴²;*

zalecenia stanowiące działania następcze w stosunku do zaleceń europejskiego stowarzyszenia klastrów.

³⁹ COM(2012) 573 final, „Akt o jednolitym rynku II. Razem na rzecz nowego wzrostu gospodarczego”.

⁴⁰ Dyrektywa 2006/114/WE dotycząca reklamy wprowadzającej w błąd i reklamy porównawczej.

⁴¹ W tym np. pojedynczy minipunkt kontaktowy na potrzeby rejestracji płatników VAT oraz składania deklaracji i płatności podatku VAT, jak przewidziano w komunikacie Komisji w sprawie przyszłości podatku VAT (IP/11/1508).

- *będzie promować wymianę młodych przedsiębiorców pomiędzy państwami UE a państwami trzecimi;*
- *będzie pomagać państwom członkowskim w opracowaniu zintegrowanych systemów wsparcia poprzez seminaria dotyczące budowania zdolności finansowane w ramach pomocy technicznej EFS. W seminariach tych udział wezmą właściwe zainteresowane strony, w tym świadczące usługi w zakresie kształcenia i szkolenia, aby opracować zintegrowane strategie i podjąć określone działania, zwłaszcza w odniesieniu do młodych przedsiębiorców;*
- *będzie nadal rozwijać portal internetowy Your Europe Business, który zawiera informacje na temat jednolitego rynku pochodzące zarówno od Komisji, jak i od państw członkowskich.*

Państwa członkowskie proszone są:

- *o uczynienie otoczenia krajowej administracji podatkowej bardziej przyjaznym dla biznesu na wczesnym etapie prowadzenia działalności; o obniżenie kosztów przestrzegania przepisów prawa podatkowego dzięki uproszeniu deklaracji podatkowych i płatności podatków w wyniku szerszego wykorzystania środków elektronicznych, w tym przyspieszenia pełnego wdrożenia jednolitego rynku cyfrowego;*
- *o promowanie koordynacji podatkowej, aby rozbieżności w zakresie ustalania podatku nie prowadziły do podwójnego opodatkowania ani do innych szkodliwych praktyk podatkowych, które hamują jednolity rynek na skutek blokowania transgranicznej działalności gospodarczej i transgranicznych inwestycji kapitału wysokiego ryzyka;*
- *o ponowną ocenę systemów podatku od osób prawnych, aby rozważyć wydłużenie okresu przedawnienia strat i odliczeń w przypadku podatku od osób prawnych;*
- *o rozważenie wprowadzenia od 2013 r. możliwości korzystania przez małe przedsiębiorstwa z systemu rozliczania VAT przy użyciu metody kasowej;*
- *o przyjęcie niezbędnych środków w celu wspierania komercjalizacji projektów w dziedzinie innowacji, badań i rozwoju, biorąc pod uwagę szczególne wyzwania stojące przed nowo powstałymi przedsiębiorstwami;*
- *o rozważenie możliwości występowania właścicieli nowych przedsiębiorstw z wnioskiem o zmianę harmonogramów płatności składek na ubezpieczenie społeczne przez ograniczony okres ze względu na szczególną sytuację firmy z należyтым uzasadnieniem;*

⁴²

W 2013 r. zapotrzebowanie ze strony nowych przedsiębiorców przekroczy dostępny budżet: na koniec grudnia 2012 r. do wymiany kwalifikowało się około 950 nowych przedsiębiorców, natomiast dostępny budżet pozwalał na sfinansowanie wymiany w przybliżeniu 930 osób. Biorąc pod uwagę fakt, że liczba nowych przedsiębiorców kwalifikujących się do wymiany rośnie co tydzień średnio o 25, oczywiste jest, że w 2013 r. popyt przekroczy podaż. Już w 2012 r. pewna liczba organizacji pośredniczących wykorzystwała przydzielony im budżet i nie mogła dalej prowadzić wymiany.

- *o pełne wykorzystanie nowo wprowadzonych możliwości wsparcia w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) dla nowych przedsiębiorstw oraz opracowanie kompleksowych programów wymiany doświadczeń zawodowych między przedsiębiorcami i wizyt w gospodarstwach, przy wsparciu także dla klastrów, sieci biznesowych i działań w zakresie współpracy w dziedzinie rolnictwa, leśnictwa, przetwórstwa rolno-spożywczego oraz pomiędzy przedsiębiorstwami wiejskimi prowadzącymi działalność pozarolniczą).*

3.3. Otwieranie nowych możliwości biznesowych w epoce cyfrowej

Lepsze wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) może w znacznym stopniu przyczynić się do rozwoju nowych przedsiębiorstw. ICT są kluczowym źródłem wzrostu gospodarki krajowej, a europejskie MŚP rozwijają się dwa do trzech razy szybciej, jeżeli wykorzystują ICT. Jak stwierdzono w komunikacie Komisji w sprawie polityki przemysłowej⁴³, „[p]rzedsiębiorcy muszą wykorzystać pełen potencjał jednolitego rynku cyfrowego w UE, co do którego oczekuje się, że do 2016 r. będzie rósł o 10 % rocznie”.

W oparciu o **agendę cyfrową i przewodnie inicjatywy w zakresie polityki przemysłowej** Komisja pomoże przedsiębiorcom i MŚP wykorzystać w pełni potencjał ICT, zarówno pod względem **podaży** nowych produktów i usług cyfrowych, jak i **popytu** i inteligentnego wykorzystania tych technologii.

Po stronie popytu przedsiębiorcy internetowi stanowią szczególną kategorię przedsiębiorców, którzy tworzą nowe usługi i produkty cyfrowe wykorzystujące internet jako niezbędny składnik. Nowe przedsiębiorstwa internetowe przejawiają tendencję do szybszego wzrostu i szybszego upadku niż inne przedsiębiorstwa i rozrastają się wykładniczo, co przekłada się na większe zyski, ale i na wyższe ryzyko. Działają w złożonym i szybko zmieniającym się ekosystemie, w którym kluczowe znaczenie ma tworzenie sieci kontaktów i eksperymentowanie. Tworzenie nowych przedsiębiorstw internetowych jest tańsze, a przeszkody w wejściu na rynek są małe, co sprawia, że są one atrakcyjnym sposobem rozpoczęcia kariery przedsiębiorcy. Dlatego też przedsiębiorcy internetowy potrzebują dostosowanych środków wsparcia, aby strukturalnie wzmocnić ekosystem internetowych nowych przedsiębiorstw.

Po stronie popytu **inwestowanie w technologie cyfrowe nie jest już kwestią wyboru:** obecnie przedsiębiorstwa mogą być konkurencyjne tylko wtedy, gdy w pełni zaczną korzystać z możliwości świata cyfrowego. Stwarza to szanse i wyzwania, zwłaszcza dla MŚP, ponieważ często są one gorzej przygotowane do radzenia sobie z coraz bardziej zaawansowanymi nowymi modelami biznesowymi.

Przedsiębiorcami cyfrowymi są ci przedsiębiorcy, którzy w pełni wykorzystują produkty i usługi cyfrowe, w tym usługi „przetwarzania w chmurze”, aby zmienić swoje modele biznesowe i zwiększyć konkurencyjność⁴⁴. **Inicjatywy unijne dotyczące „inteligentnego wykorzystania technologii informacyjnych i włączania MŚP do globalnych łańcuchów wartości w przemyśle” oraz umiejętności cyfrowych będą promować upowszechnianie technologii cyfrowych i łączenie MŚP ze światem cyfrowym.**

⁴³ „Silniejszy przemysł europejski na rzecz wzrostu i ożywienia gospodarczego. Aktualizacja komunikatu w sprawie polityki przemysłowej”, COM(2012)582 z dnia 10 października 2012 r.

⁴⁴ COM(2012)529 „Wykorzystanie potencjału chmury obliczeniowej w Europie”.

Potencjał handlu elektronicznego jako element możliwości oferowanych przez jednolity rynek cyfrowy nadal nie jest w pełni wykorzystywany. Zaufanie do handlu elektronicznego może zostać zwiększone poprzez szereg konkretnych działań⁴⁵.

Komisja:

- będzie **budować bazę wiedzy** na temat najważniejszych tendencji rynkowych i innowacyjnych modeli biznesowych, tworząc internetowe mechanizmy monitorowania rynku oraz tablicę wyników we współpracy z głównymi zainteresowanymi stronami, aby ułatwić dialog i doprowadzić do powstania wspólnego programu działania;
- będzie **prowadzić działania informacyjne w ramach** ogólnoeuropejskiej kampanii informacyjnej dla przedsiębiorców i MŚP dotyczącej korzyści płynących z rozwoju cyfrowego; celem kampanii będzie promowanie europejskich przykładów sukcesu, ogólnoeuropejskich konkursów i programów nagród w celu uczulenia przedsiębiorców na zmieniający się krajobraz przedsiębiorczości i nowe szanse na rynku;
- będzie ułatwiać **tworzenie sieci kontaktów**, aby nagłaśniać i wspierać nowe pomysły biznesowe, takie jak: tworzenie **europejskiej sieci opieki mentorskiej** na potrzeby szkolenia, doradztwa i szkolenia praktycznego w zakresie sposobów prowadzenia działalności w epoce cyfrowej oraz organizowanie wśród zainteresowanych stron wydarzeń mających na celu zbadanie możliwości nawiązania nowych partnerstw;
- będzie **organizować konkretne działania dla przedsiębiorców internetowych**, takie jak: (i) partnerstwo Europy na rzecz nowych przedsiębiorstw, aby umożliwić dostęp do wiedzy fachowej, opieki mentorskiej, technologii i usług; (ii) klub liderów przedsiębiorczości internetowej, zrzeszający światowej klasy przedsiębiorców internetowych i wspierający kulturę przedsiębiorczości internetowej w Europie; (iii) europejska sieć inkubatorów przedsiębiorczości internetowej; (iv) współpraca z inwestorami europejskimi w celu zwiększenia przepływu kapitału wysokiego ryzyka i finansowania społecznościowego do nowych przedsiębiorstw internetowych; (v) wspieranie talentów w dziedzinach internetowych poprzez wspieranie powstawania masowych otwartych kursów internetowych⁴⁶ oraz tworzenie platform na potrzeby szkolenia i rozwijania umiejętności;
- będzie **poszerzać kompetencje i umiejętności** poprzez intensyfikację swoich działań w zakresie umiejętności cyfrowych w celu rozwijania cyfrowych umiejętności przywódczych, dyscyplin naukowych i twórczych, a także umiejętności w zakresie zarządzania i przedsiębiorczości na potrzeby nowych technologii i rynków.

Państwa członkowskie proszone są:

- o wzmocnienie krajowego i regionalnego wsparcia dla nowych przedsiębiorstw cyfrowych i internetowych i promowanie alternatywnych źródeł finansowania dla

⁴⁵ COM(2011)942 z dnia 11 stycznia 2012 r. „Spójne ramy na rzecz wzmocnienia zaufania na jednolitym rynku cyfrowym handlu elektronicznego i usług online”.

⁴⁶ Zob. np. <http://www.radicalsocientreps.org/>, <http://www.youtube.com/watch?v=iE7YRHxwoDs> oraz <http://www.academicmatters.ca/2012/05/the-massive-open-online-professor/>.

nowych przedsiębiorstw technologicznych na początkowym etapie ich działalności, takich jak systemy bonów na innowacje w dziedzinie ICT;

- *o promowanie dostępu przedsiębiorców do otwartych danych i dużych zbiorów danych zebranych w programach publicznych lub wspieranych przez przemysł, takich jak europejska biblioteka cyfrowa Europeana⁴⁷;*
- *o wspieranie najbardziej utalentowanych przedsiębiorców, np. poprzez zachęcanie najlepszych absolwentów do rozpoczęcia kariery w nowych przedsiębiorstwach;*
- *o wsparcie szybkiego przyjęcia obecnych inicjatyw strategicznych, takich jak reforma ochrony danych oraz wnioski dotyczące europejskich przepisów dotyczących sprzedaży, które zmniejszą bariery stojące na przeszkodzie do upowszechnienia przetwarzania w chmurze w UE;*
- *o zapewnienie jak najlepszego wykorzystania środków z funduszy europejskich przeznaczonych na przedsiębiorczość internetową i cyfrową zgodnie z obowiązującymi zasadami i priorytetami.*

3.4. Łatwiejsze przenoszenie własności przedsiębiorstw

Co roku w całej Europie **przenoszona jest własność około 450 000 firm zatrudniających 2 miliony pracowników**. Przenoszenie własności przedsiębiorstw może być jednak tak trudne, że szacuje się, iż co roku może dochodzić do **utruty około 150 000 przedsiębiorstw z 600 000 miejscami pracy**⁴⁸. Głównymi powodami tej sytuacji są obciążenia regulacyjne lub podatkowe, brak wiedzy o potrzebnych przygotowaniach i przejrzystych rynkach w odniesieniu do takich transakcji, a także długi czas potrzebny na dopełnienie formalności. Ponadto forma prawna przedsiębiorstwa (firma jednoosobowa) oraz długość jego istnienia (szczególnie w przypadku przedsiębiorstw nie starszych niż trzyletnie) są dodatkowymi elementami podatności na zagrożenia. Dlatego właśnie **najbardziej narażone na niepowodzenie w przypadku przeniesienia własności przedsiębiorstwa są najmniejsze przedsiębiorstwa**.

Przedsiębiorstwa te są „działającymi przedsiębiorstwami” z uznanymi produktami, rynkami i klientami, dlatego mają większą szansę przetrwania niż nowe firmy. Potencjalni przedsiębiorcy powinni wiedzieć, że **nabycie „działającego przedsiębiorstwa” może być atrakcyjną alternatywą dla założenia nowego przedsiębiorstwa. Przeniesienie własności przedsiębiorstwa powinno być łatwiejsze** zarówno dla przedsiębiorcy, który chce przekazać swoje przedsiębiorstwo, jak i dla nabywcy.

Przenoszenie własności przedsiębiorstwa z jednego pokolenia na następne jest cechą charakterystyczną przedsiębiorstwa rodzinnego i jest największym wyzwaniem, przed którym takie przedsiębiorstwo może stanąć. Przeniesienie własności przedsiębiorstwa rodzinnego trzeba traktować jak przeniesienie własności, w którym własność nie stanowi aktywów płynnych, lecz jest czymś, co rodzina buduje i rozwija przez pokolenia i co obejmuje wartości, tradycje i wiedzę fachową. Zakres i skala różnych podejść w Europie do spadków i podatków od majątku wskazują na to, że nadal można wiele poprawić w zakresie klimatu prawnego dla przenoszenia własności przedsiębiorstw rodzinnych.

⁴⁷ <http://Europeana.eu> jest portalem kulturalnym utworzonym przy wsparciu Komisji Europejskiej, który pełni funkcję interfejsu do milionów książek, obrazów, filmów, obiektów muzealnych oraz rejestrów archiwalnych, które zostały zdigitalizowane w całej Europie.

⁴⁸ „Business Dynamics: Start-ups, Business Transfers and Bankruptcy” (2011)
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/files/business_dynamics_final_report_en.pdf

Na obszar przenoszenia własności przedsiębiorstw zwrócono **szczególną uwagę w programie „Small Business Act”⁴⁹ i w przeglądzie programu „Small Business Act” dla Europy z 2011 r.⁵⁰**, a także w **komunikacie Komisji z 2006 r. „Realizacja wspólnotowego programu lizbońskiego na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Przenoszenie własności przedsiębiorstw - ciągłość poprzez nowy początek”⁵¹**.

Chociaż niektóre państwa europejskie dokonały podstępu i opracowały bardziej przyjazne ramy regulacyjne dla przenoszenia własności, to nawet w tych krajach **poziom wiedzy wśród przedsiębiorców i zainteresowanych stron** (stowarzyszeń zawodowych, firm prawniczych i konsultantów świadczących usługi przedsiębiorcom) na temat możliwości przeniesienia własności i niezbędnych przygotowań **może być niski**.

Ponieważ większość barier, jakie stoją na drodze skutecznego przeniesienia własności przedsiębiorstw, występuje na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym, okazało się, że warto porównać rodzaje podejścia w całej Europie w celu **wymiany najlepszych praktyk i podejmowania działań**, zwłaszcza pod względem **poszerzania wiedzy na temat przenoszenia własności przedsiębiorstwa, specjalnych instrumentów finansowych opracowanych w celu finansowania przenoszenia własności, przekształcenia prawnego** (zwłaszcza możliwości tworzenia spółek akcyjnych ułatwiającej sprzedaż firmy) **oraz przejrzystych rynków** na potrzeby przenoszenia własności przedsiębiorstw⁵².

Komisja:

- *opracuje wytyczne dotyczące najbardziej efektywnych programów i najlepszych praktyk, aby ułatwić przenoszenie własności przedsiębiorstw, w tym środki na rzecz pogłębienia i poszerzenia rynków dla przedsiębiorstw, tworzenia map programów dostępnych w Europie i proponowania niezbędnych działań w celu usunięcia pozostałych możliwych barier dla transgranicznego przenoszenia własności przedsiębiorstw. W tym celu Komisja organizuje grupę roboczą ekspertów z udziałem przedstawicieli państw członkowskich, której celem w 2013 r. będzie dokonanie przeglądu i analizy przyczyn występowania pozostałych barier w tej dziedzinie oraz zaproponowanie zaleceń i środków wsparcia w odniesieniu do tych barier.*

Państwa członkowskie proszone są:

- *o udoskonalenie przepisów prawnych, administracyjnych i podatkowych dotyczących przenoszenia własności przedsiębiorstw, biorąc pod uwagę komunikat Komisji z 2006 r. w sprawie przenoszenia własności przedsiębiorstw oraz komunikat Komisji z 2011 r. w sprawie zwalczania przeszkód w odniesieniu do opodatkowania spadków transgranicznych w obrębie UE⁵³;*
- *o korzystanie z istniejących funduszy europejskich zgodnie z obowiązującymi zasadami i priorytetami w celu wspomagania przenoszenia własności małych i*

⁴⁹ COM(2008) 394 final „Najpierw myśl na małą skalę”. Program „Small Business Act” dla Europy.

⁵⁰ COM(2011) 78 final, Przegląd programu „Small Business Act” dla Europy.

⁵¹ COM(2006) 117 final.

⁵² Na przykład według badania „Business Dynamics” tylko 1/3 ankietowanych państw członkowskich oferowała specjalne produkty finansowe wspierające przenoszenie własności przedsiębiorstw, a w 12 państwach członkowskich doradztwo partnerskie lub szkolenie związane z tą tematyką w zasadzie nie było dostępne.

⁵³ COM/2011/864 oraz powiązane zalecenie 2011/856/EU dotyczące zapobiegania podwójnemu opodatkowaniu spadków.

średnich przedsiębiorstw na przedsiębiorców zamierzających kontynuować prowadzenie działalności;

- *o usprawnienie usług informacyjnych i doradczych w zakresie przenoszenia własności przedsiębiorstw, a także usprawnienie gromadzenia danych i monitorowania przenoszenia własności przedsiębiorstw;*
- *o skuteczne reklamowanie platform i rynków służących przenoszeniu własności przedsiębiorstw oraz przeprowadzanie kampanii w celu poszerzania wiedzy potencjalnych sprzedawców i nabywców rentownych przedsiębiorstw;*
- *o rozważenie zmiany przepisów podatkowych pod kątem ich wpływu na płynność małych i średnich przedsiębiorstw rodzinnych w przypadku dziedziczenia własności, aby sytuacja taka nie miała negatywnego wpływu na przychody.*

3.5. Przekuwanie porażki w sukces: druga szansa dla uczciwych bankrutów

Upadłość przedsiębiorstw, podobnie jak ich tworzenie, jest nieodłączną częścią dynamicznego, zdrowego rynku. **Dowody wskazują na to, że zdecydowana większość (96 %) bankructw była skutkiem ciągu opóźnień płatności lub innych obiektywnych problemów** – innymi słowy, są to „uczciwe upadłości”, bez żadnego oszustwa ze strony przedsiębiorcy⁵⁴. Niemniej jednak w wielu przepisach prawa upadłościowego przedsiębiorcy są traktowani jak oszuści i przed przywróceniem im praw ograniczonych w wyniku postępowania upadłościowego muszą przechodzić złożone procedury. W niektórych państwach członkowskich procedura ta może trwać tak długo, że przedsiębiorcy nie będą rozważali rozpoczęcia innego przedsięwzięcia⁵⁵. W niektórych przypadkach przedsiębiorców może obowiązywać prawny zakaz założenia nowego przedsiębiorstwa przez znaczną część lub resztę życia.

Nawet po przywróceniu im praw ograniczonych w wyniku postępowania upadłościowego, byli upadli dłużnicy są stygmatyzowani i mają trudności z pozyskaniem finansowania dla nowego przedsiębiorstwa. Dlatego wielu potencjalnych przedsiębiorców po prostu się poddaje i nie rozważa podjęcia ponownej próby.

Badania wskazują jednak na to, że **osoby podejmujące działalność gospodarczą po raz drugi osiągają większe sukcesy niż w przypadku przeciętnych nowych przedsiębiorstw – firmom tym udaje się przetrwać dłużej; rozrastają się szybciej i zatrudniają więcej pracowników**⁵⁶. Dlatego **upadłość przedsiębiorstwa nie powinna skutkować „wyrokiem dożywocia”** zakazującym przyszłej działalności gospodarczej, ale **powinna być postrzegane jako możliwość uczenia się i doskonalenia** – jest to punkt widzenia, który obecnie w pełni akceptujemy jako podstawę postępu w badaniach naukowych. W rezultacie wszelkie działania mające na celu zachęcanie nowego pokolenia przedsiębiorców do podjęcia działalności muszą obejmować gwarancję, że jeżeli pierwszy pomysł przedsiębiorcy nie przyniesie spodziewanych rezultatów, nie straci on na zawsze możliwości podjęcia ponownej próby. Przepisy prawa upadłościowego muszą zatem obejmować szybkie, skuteczne sposoby zgłaszania i odzyskiwania roszczeń przez przedsiębiorstwa będące wierzycielami, a

⁵⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0584:FIN:PL:PDF>

⁵⁵ W niektórych państwach członkowskich likwidacja przedsiębiorstwa trwa ok. 1–2 lat. Na ponowne rozpoczęcie działalności potrzeba dodatkowych 3–9 lat.

⁵⁶ E. Stam, D. B. Audretsch i J. Meijaard, „Renascent Entrepreneurship”, Erasmus Research Institute of Management, 2006.

jednocześnie należy wprowadzić szybsze i przystępniejsze procedury likwidacji przedsiębiorstw i przywrócenia praw ograniczonych w wyniku postępowania upadłościowego.

W grudniu zeszłego roku Komisja przyjęła komunikat w sprawie nowego europejskiego podejścia do upadłości i niewypłacalności przedsiębiorstw⁵⁷, aby stworzyć otoczenie bardziej przyjazne dla biznesu, na przykład poprzez zwiększenie skuteczności krajowych przepisów w zakresie niewypłacalności, dotyczących m.in. długości i kosztów okresu wymaganego do przywrócenia praw upadłemu dłużnikowi. W pierwszym kroku Komisja przyjęła także wniosek dotyczący zmiany rozporządzenia w sprawie postępowania upadłościowego⁵⁸, które zapewni transgraniczne uznawanie ratowania przedsiębiorstw, a także ułatwi zgłaszanie roszczeń w innym państwie członkowskim.

Komisja:

- *zainicjuje publiczne konsultacje w celu uzyskania opinii zainteresowanych stron na temat kwestii poruszonych w komunikacie w sprawie nowego europejskiego podejścia do upadłości i niewypłacalności przedsiębiorstw, w tym na temat drugiej szansy dla uczciwych bankrutów oraz skrócenia i ujednolicenia okresu wymaganego do przywrócenia praw upadłemu dłużnikowi.*

Państwa członkowskie proszone są:

- *o wprowadzenie do 2013 r., w miarę możliwości, ograniczenia okresu wymaganego do przywrócenia praw uczciwym upadłym przedsiębiorcom i uregulowania przez nich zobowiązań do maksymalnie trzech lat⁵⁹;*
- *o oferowanie przedsiębiorstwom usług wsparcia na potrzeby wczesnej restrukturyzacji, doradztwa w celu zapobiegania upadłości oraz wsparcia dla MŚP w zakresie restrukturyzacji i ponownego rozpoczęcia działalności;*
- *o zapewnianie upadłym przedsiębiorcom usług doradztwa w celu zarządzania długami oraz ułatwienia ich włączenia gospodarczego i społecznego, a także opracowanie programów dla osób podejmujących działalność gospodarczą po raz drugi, aby zapewnić im opiekę mentorską, szkolenie i tworzenie sieci kontaktów biznesowych.*

3.6. Obciążenia regulacyjne: jaśniejsze i prostsze zasady

Przedsiębiorcy powinni być „normalnymi klientami”, do których organy administracji dostosowują swoje kryteria proceduralne, a jednak prawie trzy czwarte Europejczyków uważa podjęcie własnej działalności gospodarczej za trudne z powodu zawłości administracyjnych⁶⁰. Znacznie więcej osób uskarża się na duże obciążenia regulacyjne związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa. Zdając sobie z tego sprawę, w 2007 r. Komisja zaangażowała się w program działań, mający na celu ograniczenie biurokracji wynikającej z

⁵⁷ COM(2012) 742 „Nowe europejskie podejście do upadłości i niewypłacalności przedsiębiorstw”.

⁵⁸ COM(2012) 744

⁵⁹ Zgodnie z konkluzjami z posiedzenia Rady ds. Konkurencyjności, które odbyło się w maju 2011 r.

⁶⁰ Komisja UE, Flash Eurobarometr nr 354 „Entrepreneurship”.

prawodawstwa UE o 25 % przed końcem 2012 r.⁶¹. W listopadzie 2011 r. Komisja przyjęła swoje sprawozdanie „Zmniejszanie obciążeń regulacyjnych dla MŚP - dostosowanie przepisów UE do potrzeb mikroprzedsiębiorstw”⁶², w którym w znacznie szerszym zakresie uwzględniono wszystkie obciążenia regulacyjne, nie tylko obciążenie administracyjne związane ze sprawozdawczością wobec organów, oraz wprowadzenie zasady odwróconego ciężaru dowodu dla każdego nowego obciążenia regulacyjnego. W sprawozdaniu tym Komisja zobowiązała się również do sprawniejszych konsultacji z mniejszymi przedsiębiorcami i do przyjęcia rocznej tablicy wyników dotyczących postępu we wdrażaniu działań w państwach członkowskich.

Komisja przedłożyła wnioski mające na celu zmniejszenie obciążeń powyżej docelowych 25 %. Prawodawca UE przyjął środki prowadzące do rocznych oszczędności dla przedsiębiorstw wynoszących 30,8 mld EUR. Stanowi to 25 % obciążenia regulacyjnego, które oszacowano na 123,8 mld EUR. Dalsze ograniczenie obciążenia o 5,5 % można byłoby uzyskać, gdyby Parlament Europejski i Rada przyjęły dodatkowe wnioski złożone przez Komisję.

Znaczne oszczędności uzyskano w obszarach **przepisów prawa podatkowego** (przejście z fakturowania papierowego na elektroniczne) i prawa spółek (zwolnienie mikroprzedsiębiorstw ze stosowania niektórych przepisów dotyczących obowiązków w zakresie sprawozdawczości finansowej). Na przykład na mocy dyrektywy w sprawie fakturowania⁶³ stworzono równe warunki traktowania faktur papierowych i elektronicznych, a państwa członkowskie nie mogą już wyznaczać określonej techniki wystawiania faktur elektronicznych⁶⁴. Poczyniono również postępy w zakresie modernizacji **prawa celnego**, ograniczenia obowiązków MŚP w zakresie sprawozdawczości statystycznej, oraz w wielu innych obszarach w państwach członkowskich⁶⁵.

Ograniczanie niepotrzebnego lub nadmiernego obciążenia regulacyjnego pozostaje jednym z najważniejszych elementów programu politycznego Komisji. W tym celu, poza konferencjami zorganizowanymi w państwach członkowskich, rozpoczęto w dniu 1 października 2012 r. konsultacje społeczne służące określeniu **dziesięciu najbardziej**

---

⁶¹ W programie działań, mającym na celu zmniejszenie zbędnych obciążeń administracyjnych nałożonych na przedsiębiorstwa w UE, określono obszary priorytetowe, które generowały około 80 % obciążeń administracyjnych wynikających z przepisów UE, w tym z krajowych przepisów wykonawczych lub transpozycji tego prawodawstwa. W porozumieniu z Grupą Stoibera, która pełniła funkcję niezależnego doradcy, zaproponowano setki zmian w przepisach, które już przyniosły przedsiębiorstwom ponad 40 mld EUR rocznych oszczędności. Wnioski dotyczyły m.in. takich obszarów, jak: rolnictwo, środowisko, rybołówstwo, prawo spółek, podatki, statystyka, bezpieczeństwo żywności i produkty farmaceutyczne. Największy „udział” w oszczędnościach mają przepisy prawa podatkowego (przejście z faktur papierowych na elektroniczne) oraz prawo spółek (zwolnienie mikroprzedsiębiorstw z niektórych obowiązków dotyczących bilansu oraz publikacji).

⁶² Zob. COM(2011)803 i komunikat w sprawie sprawności regulacyjnej UE (REFIT!): http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/index_en.htm.

⁶³ Dyrektywa Rady 2010/45/UE z dnia 13 lipca 2010 r. zmieniająca dyrektywę 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej w odniesieniu do przepisów dotyczących fakturowania.

⁶⁴ Szacuje się, że gdyby wszystkie przedsiębiorstwa przeszły na fakturowanie elektroniczne, oszczędności wyniosłyby 18 mld EUR w perspektywie średniookresowej.

⁶⁵ Kompendium najlepszych praktyk można znaleźć w obszernych załącznikach do dokumentu „Europejść na więcej”, przyjętego przez Grupę Wysokiego Szczebla Niezależnych Partnerów ds. Obciążeń Administracyjnych (listopad 2011 r.) i dostępnego pod adresem http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/admin_burden/best_practice_report/docs/bp_report_signatur_e_en.pdf.

uciążliwych aktów prawnych UE⁶⁶. Wynik tych konsultacji, wraz z pogłębioną analizą, zostaną uwzględnione przy ocenie konieczności przeglądu regulacji UE w określonych obszarach.

Obowiązki regulacyjne przedsiębiorstw powinny być jasne i proste. Oprócz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz środowiska, jasne ramy regulacyjne zapewniają równe warunki działania, uczciwą i wolną konkurencję, pewność gospodarczą oraz przewidywalność rynku. Inteligentne regulacje mogą również napędzać innowacje, powodując, że europejskie przedsiębiorstwa będą zajmowały czołowe miejsca w dziedzinie kluczowych technologii i usług. Należy jednak wyeliminować wydawanie powielających się i nieskoordynowanych zezwoleń. Podobnie w przypadku działalności gospodarczej w obrębie jednolitego rynku należy znieść uciążliwe formalności, takie jak wymóg potwierdzania autentyczności dokumentów urzędowych (np. rejestrów korporacyjnych).

Wszędzie tam, gdzie jest to możliwe, **biurokrację należy wyeliminować lub ograniczyć w odniesieniu do wszystkich przedsiębiorstw**, a szczególnie mikroprzedsiębiorstw, **w tym osób samozatrudnionych i przedstawicieli wolnych zawodów**, które są szczególnie narażone na obciążenie biurokracją z powodu mniejszego rozmiaru oraz ograniczonych zasobów ludzkich i finansowych. Jednocześnie należy zlikwidować pozostałe nadmierne i nieuzasadnione bariery wejścia do wolnych zawodów.

W obszarze zamówień publicznych działalność MŚP oraz oferentów transgranicznych utrudniają wymogi administracyjne (np. dostarczanie dokumentów stanowiących dowody), problemy w uzyskaniu informacji i czasami nieproporcjonalne wymogi ze strony instytucji zamawiających. Odsetek MŚP, którym udzielono zamówień publicznych, nie zmienił się znacząco od 2002 r. Najważniejszym czynnikiem wpływającym na udział MŚP w postępowaniach o udzielenie zamówienia jest wielkość zamówienia - MŚP nie mają zdolności do składania ofert na duże zamówienia publiczne lub spełnienia ich wymogów i na ogół zamówienia o wartości powyżej 300 000 EUR raczej przekraczają ich zdolności. Podział zamówienia na partie o całkowitej wartości powyżej pewnych progów zwiększyłby liczbę zamówień dostępnych dla MŚP.

Ponadto Komisja zaleca państwom członkowskim dalszą modernizację rynków pracy poprzez uproszczenie przepisów o zatrudnieniu i opracowanie elastycznych form organizacji pracy, w tym pracy w niepełnym wymiarze czasu⁶⁷.

Ponadto przedsiębiorstwa powinny mieć możliwość korzystania z **porad i pomocy ekspertów ilekroć** mają do czynienia z nieprawidłowym stosowaniem prawa rynku wewnętrznego – jest to dziedzina, w której sieć SOLVIT Komisji działa przez ostatnie 10 lat.

Przedsiębiorcy powinni również mieć możliwość uzyskania wyczerpujących informacji na temat licencji, procedur administracyjnych, finansów i wsparcia publicznego w pojedynczych punktach kontaktowych. Należy rozwijać „punkty kompleksowej obsługi” dla przedsiębiorców, takie jak „Barcelonactiva” – organizacja będąca laureatem Europejskiej

⁶⁶ Konsultacje: „Które 10 aktów prawnych UE jest najbardziej uciążliwych dla MŚP?” http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/public-consultation-new/index_pl.htm.

⁶⁷ „W kierunku odnowy gospodarczej sprzyjającej zatrudnieniu”, 18.4.2012, COM(2012) 173 final. Zob. także „Przeszkody na drodze wzrostu – Zatrudnianie pierwszego pracownika”, raport grupy ekspertów „Pierwszy pracownik”, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/support_measures/first_emp/1st_emp_pl.pdf.

Nagrody Promocji Przedsiębiorczości w 2011 r. Ponadto Komisja niedawno uruchomiła nowy portal internetowy „Twoja Europa”, na którym istnieje **pojedynczy punkt dostępu do instrumentów finansowych UE**⁶⁸. Należy zapewnić przedsiębiorcom dostęp za pośrednictwem internetu do większej liczby procedur administracyjnych, w tym transgranicznych. Państwa członkowskie zachęca się do rozszerzania usług własnych pojedynczych punktów kontaktowych utworzonych na mocy dyrektywy usługowej, aby obsługiwały większą liczbę procedur, działały zgodnie z podejściem uwzględniającym cykl życia przedsiębiorstwa, były wielojęzyczne i bardziej przyjazne dla użytkownika.

Komisja:

- *nadal będzie energicznie dążyć do ograniczenia obciążeń regulacyjnych w proponowanym prawodawstwie unijnym, szczególnie w obszarach, w których obciążenia się największe;*
- *zasygnalizuje, w jaki sposób zajmie się przeglądem i zmianą regulacji UE w celu ograniczenia niepotrzebnego lub nadmiernego obciążenia w obszarach określonych w dziesięciu najbardziej uciążliwych aktach prawnych. Zaproponuje również inicjatywy ustawodawcze zmniejszające obciążenie administracyjne w innych obszarach, takie jak inicjatywy promujące elektroniczne faktury w dziedzinie zamówień publicznych i ułatwiające prowadzenie działalności gospodarczej dzięki standardowej deklaracji VAT⁶⁹;*
- *zaproponuje przepisy znoszące uciążliwe wymogi uwierzytelniania dokumentów urzędowych, które MŚP muszą przedstawiać w celu prowadzenia transgranicznej działalności gospodarczej w obrębie jednolitego rynku;*
- *utworzy grupę roboczą, której zadaniem będzie dokonanie oceny szczególnych potrzeb przedsiębiorców wykonujących wolne zawody w odniesieniu do takich kwestii, jak: uproszczenie, umiędzynarodowienie i dostęp do finansowania;*
- *będzie monitorować postępy za pośrednictwem pojedynczych punktów kontaktowych utworzonych na mocy dyrektywy usługowej i zachęcać państwa członkowskie do przyjęcia podejścia w większym stopniu zorientowanego na przedsiębiorstwa;*
- *podejmie działania mające na celu zapewnienie pomocy większej liczbie przedsiębiorstw za pośrednictwem sieci SOLVIT, w przypadku gdy organy publiczne na jednolitym rynku odmówią im ich praw. Europejska Sieć Przedsiębiorczości powinna pomagać przedsiębiorstwom, aby mogły uzyskać skuteczny dostęp do SOLVIT i korzystać z tego systemu; będzie dokonywać przeglądu wszystkich istniejących zasobów dla przedsiębiorców na poziomie UE, aby zapewnić jasność i dostępność, a także unikać powielania informacji i nieaktualnych danych.*

Państwa członkowskie proszone są:

⁶⁸ Jest to efekt planu działania Komisji na rzecz ułatwienia dostępu do finansowania dla MŚP, COM(2011) 870 final.

⁶⁹ Program prac Komisji na rok 2013 (COM (2012) 629 final).

- *o skrócenie do końca 2015 r. czasu wydawania licencji oraz innych zezwoleń niezbędnych do rozpoczęcia działalności gospodarczej do jednego miesiąca⁷⁰;*
- *o pełne wdrożenie „europejskiego kodeksu najlepszych praktyk ułatwiających dostęp MŚP do zamówień publicznych” do 2013 r.;*
- *o kontynuowanie modernizacji rynków pracy poprzez uproszczenie przepisów o zatrudnieniu i opracowanie elastycznych form organizacji pracy, w tym pracy w niepełnym wymiarze czasu⁷¹;*
- *o rozszerzenie pojedynczych punktów kontaktowych na większą liczbę rodzajów działalności gospodarczej i zwiększenie ich przyjazności dla użytkownika;*
- *o utworzenie „punktów kompleksowej obsługi dla przedsiębiorców”, aby połączyć wszystkie usługi wsparcia dla przedsiębiorców w jednym miejscu, w tym w zakresie opieki mentorskiej, ułatwiania dostępu do konwencjonalnego i niekonwencjonalnego finansowania oraz porad w tej dziedzinie, dostępu do „inkubatorów przedsiębiorczości” oraz wsparcia na umiędzynarodowienie młodych przedsiębiorstw na wczesnym etapie. Aby zapewnić partnerskie podejście, należy zaangażować wszystkie zainteresowane strony, w tym podmioty świadczące usługi w zakresie kształcenia i szkolenia.*

4. FILAR DZIAŁAŃ 3 – WZORY DO NAŚLADOWANIA I DOCIERANIE DO OKREŚLONYCH GRUP

4.1. Nowe sposoby postrzegania: przedsiębiorcy jako wzory do naśladowania

W Europie istnieje ograniczona liczba znanych przykładów sukcesu przedsiębiorstw. Wynika to stąd, że przedsiębiorczość nie cieszyła się uznaniem jako ścieżka kariery. W Europie „przedsiębiorca” rzadko zajmuje wysokie miejsce w rankingach pożądanych zawodów. Pomimo tego, że przedsiębiorcy tworzą miejsca pracy i napędzają gospodarkę, ich sukces nie jest prezentowany w mediach jako wzór do naśladowania. W efekcie wśród młodzieży kariera przedsiębiorcy plasuje się raczej nisko na listach atrakcyjnych zawodów, co stanowi czynnik powstrzymujący osoby, które mogłyby chcieć zostać przedsiębiorcami.

Stąd ważnym elementem dla zmiany kultury przedsiębiorczości jest **zmiana sposobu postrzegania przedsiębiorców dzięki praktycznej i pozytywnej komunikacji** na temat osiągnięć przedsiębiorców, ich wartości dla społeczeństwa i możliwości tworzenia lub przejmowania nowych przedsiębiorstw jako ścieżki kariery. W tym celu należy nagłaśniać przykłady przedsiębiorców godnych naśladowania, biorąc pod uwagę zróżnicowanie profili przedsiębiorczości i dróg do osiągnięcia sukcesu. Jasne i wzbudzające zainteresowanie informacje na temat wyzwań i korzyści związanych z karierą przedsiębiorcy mogą przeciwdziałać negatywnym wrażeniom. Analogicznie, szersza dyskusja publiczna, szczególnie w mediach, jest zatem niezbędna dla rewolucji w przedsiębiorczości. Należy zachęcać instytucje publiczne i prywatne do podkreślania społecznego i gospodarczego znaczenia przedsiębiorców nie tylko jako racjonalnej ścieżki kariery, ale też jako sprawy o najwyższym znaczeniu na poziomie krajowym, europejskim i międzynarodowym.

⁷⁰ W badaniu „Business Dynamics” z 2010 r. stwierdzono, że w 7 z 33 badanych krajów europejskich pięć modelowych przedsiębiorstw mogło uzyskać wszystkie niezbędne zezwolenia w ciągu 30 dni.

⁷¹ http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/ags2013_pl.pdf, s. 12

Komisja:

- *ustanowi w ramach Europejskiego Tygodnia MŚP ogólnoeuropejski Dzień Przedsiębiorczości dla uczniów z ostatnich klas szkół ponadpodstawowych. Wydarzenia w ramach tego dnia mogą obejmować spotkania z przedsiębiorcami, studia przypadku, wykłady, warsztaty i „otwarte dni w przedsiębiorstwach”.*

Państwa członkowskie proszone są:

- *o zintensyfikowanie działań promujących przedsiębiorczość i mianowanie znanych przedsiębiorców na krajowych ambasadorów przedsiębiorczości, aby stali się „twarzą przedsiębiorczości” w swoich krajach. Ich rolą będzie promowanie wartości przedsiębiorczości dla społeczeństwa, podkreślanie znaczenia rozwijania umiejętności przedsiębiorczych i doświadczenia w edukacji oraz zwracanie uwagi na zawód przedsiębiorcy jako ścieżkę kariery;*
- *o uwzględnianie w większym stopniu różnorodności modeli biznesowych i statusów prawnych w swoich krajowych lub lokalnych systemach wsparcia dla przedsiębiorstw i opracowanie programów kształcenia i szkolenia w zakresie przedsiębiorczości społecznej.*

4.2. Nowe horyzonty: docieranie do kobiet, osób starszych, migrantów, bezrobotnych, młodzieży

Do grup demograficznych, które nie są w wystarczającym stopniu reprezentowane w społeczności przedsiębiorców, a szczególnie założycieli nowych przedsiębiorstw, należą młodzież, kobiety, osoby niepełnosprawne oraz migranci. Europa musi stworzyć dla nich ścieżki prowadzące do przedsiębiorczości, aby utworzyć dla nich miejsca pracy, wzmocnić ich pozycję ekonomiczną i społeczną oraz wesprzeć ich kreatywność i zdolności innowacyjne. Ścieżki te powinny być dostosowane do potrzeb różnych grup oraz ich oczekiwań i norm w odniesieniu do sposobu dostarczania i uzyskiwania porad i informacji. Działania powinny być oparte na zintegrowanym systemie wsparcia, który służyłby promowaniu kapitału ludzkiego, a także zapewnianiu wsparcia finansowego. Poza specjalnymi działaniami dostosowanymi do potrzeb każdej ze wspomnianych grup wszystkie te grupy należy objąć programami szkolenia w zakresie przedsiębiorczości, które są opracowane i realizowane we współpracy z podmiotami świadczącymi usługi w zakresie kształcenia i szkolenia, organizacjami działającymi na rzecz młodzieży, doradcami przedsiębiorstw głównego nurtu i instytucjami finansowymi.

4.2.1. Kobiety

Kobiety stanowią 52 % ogółu ludności w Europie, ale zaledwie jedną trzecią osób samozatrudnionych lub rozpoczynających działalność gospodarczą w UE⁷². **Dlatego kobiety stanowią dużą część potencjału przedsiębiorczości w Europie.** Tworząc i prowadząc przedsiębiorstwa, kobiety napotykają większe trudności niż mężczyźni, głównie pod

⁷² Eurostat, „Statistics in focus: the entrepreneurial gap between men and women” (30/2007).

względem dostępu do finansowania i szkolenia, tworzenia sieci kontaktów oraz godzenia życia zawodowego i rodzinnego⁷³.

Potencjalne kobiety-przedsiębiorców należy informować o programach wspierania przedsiębiorczości i możliwościach finansowania.

W 2009 r. Komisja zainaugurowała działalność europejskiej sieci ambasaderek przedsiębiorczości, aby służyły one za inspirujące wzory do naśladowania dla potencjalnych kobiet-przedsiębiorców. Następnie w 2011 r. utworzono Europejską Sieć Mentorów Dla Kobiet Przedsiębiorców, której celem jest doradzanie kobietom rozpoczynającym działalność gospodarczą i kierującym nowymi przedsiębiorstwami. W 2012 r. Komisja opracowała wniosek dotyczący poprawy równowagi płci w organach spółek giełdowych. Chociaż członkostwo w radzie wymaga innych kompetencji i umiejętności niż przedsiębiorczość, większa liczba kobiet na wyższych stanowiskach kierowniczych mogłaby służyć jako ogólny przykład dla reszty kobiet. Widoczność większej liczby kobiet, które odniosły sukces zawodowy, pokaże innym kobietom, że mają szanse odnieść sukces na rynku pracy.

Skuteczne wdrożenie istniejących przepisów dotyczących równouprawnienia płci, zwłaszcza dyrektywy 2010/41/WE⁷⁴, powinno jeszcze bardziej stymulować przedsiębiorczość kobiet.

Komisja:

- *utworzy ogóлноeuropejską internetową platformę opieki mentorskiej, doradztwa, edukacji i tworzenia sieci kontaktów biznesowych dla kobiet przedsiębiorców, której celem będzie udostępnienie w internecie obecnych krajowych sieci ambasaderek i mentorów, poszerzenie ich oferty i zakresu oraz wspieranie przedsiębiorczości kobiet na poziomie krajowym i regionalnym poprzez promowanie wymiany najlepszych praktyk między państwami członkowskimi.*

Państwa członkowskie proszone są:

- *o opracowanie i wdrożenie krajowych strategii w zakresie przedsiębiorczości kobiet, których celem ma być zwiększenie liczby przedsiębiorstw prowadzonych przez kobiety;*
- *o gromadzenie danych segregowanych według kryterium płci i opracowywanie rocznych aktualizacji na temat sytuacji w dziedzinie przedsiębiorczości kobiet w kraju;*
- *o kontynuowanie działalności i rozwijanie istniejących sieci ambasaderek przedsiębiorczości i mentorów dla kobiet przedsiębiorców;*
- *o wdrażanie polityki umożliwiającej kobietom osiągnięcie odpowiedniej równowagi między życiem zawodowym a rodzinnym dzięki zapewnieniu odpowiedniej i dostępnej pod względem finansowym opieki nad dziećmi i niesamodzielnymi osobami starszymi, zwłaszcza poprzez pełne wykorzystanie możliwości wsparcia z funduszy EFRROW, EFRR i EFS.*

⁷³ Zob. np. O. Bekh, ETF Women's Entrepreneurship Development, Policy Brief (2012); A. Lesina, F. Lotti, „Do Women Pay More for Credit? Evidence from Italy”, dokument roboczy NBER (2008); „Women in business and decision-making”, Eurochambres (2004).

⁷⁴ Dz.U. L 180 z 15.7.2010, s. 1.

4.2.2. Osoby starsze

Z punktu widzenia przedsiębiorczości osoby starsze są wartościowym zasobem. W latach 1990-2010 odsetek obywateli w wieku powyżej 50 lat wzrósł w Europie z 32,1 % do 36,5 %, a w ciągu najbliższych dziesięcioleci średnia wieku ludności europejskiej ma stale rosnąć. Co roku na emeryturę przechodzi coraz większa liczba dobrze wykształconych, doświadczonych dorosłych osób, a jak dotąd społeczeństwo nie wykazywało się innowacyjnością w zagospodarowaniu tych osób i korzystaniu z ich wiedzy fachowej i umiejętności. Zaangażowanie ich zarówno w zakładanie przedsiębiorstw, jak i wspieranie nowych i działających przedsiębiorców pozwoliłoby maksymalnie wykorzystać zasoby posiadanego przez te osoby doświadczenia, które może utracone z chwilą przejścia na emeryturę, a które pozwoliłoby doskonalić naukę międzypokoleniową i zapewniłoby transfer wiedzy.

Ponieważ ludzie żyją dłużej i w lepszym zdrowiu, tradycyjne modele i wybory dotyczące emerytury zaczynają się zmieniać. Osoby starsze, które chcą rozpocząć działalność gospodarczą po raz pierwszy, powinny korzystać z pełnego zakresu istniejących usług wsparcia.

Przedsiębiorcy w starszym wieku mogą również być wartościowi dla innych przedsiębiorców. Przedsiębiorcy znajdujący się na emeryturze posiadają cenną wiedzę fachową i doświadczenie, dzięki którym uruchomienie i prowadzenie przez nich przedsiębiorstwa mogłoby być łatwiejsze niż w przypadku osoby niedoświadczonej. Ta wiedza stanowi wartościowy europejski kapitał intelektualny i powinna być w jak największym stopniu wykorzystywana. Europa mogłaby czerpać inspirację z takich programów, jak „Senior Enterprise” (Irlandia) i „Maillages” (Francja), w ramach których osoby starsze posiadające motywację są zachęcane do podejmowania się roli dobrowolnych mentorów, potencjalnych nabywców przedsiębiorstw lub inwestorów, lub tymczasowych kierowników, aby pomóc podatnym na zagrożenia nowym przedsiębiorstwom lub przedsiębiorstwom w trakcie przekształceń⁷⁵.

Komisja:

- *będzie wspierać wymianę najlepszych praktyk pomagających starszym wiekiem pracownikom kadry kierowniczej i przedsiębiorcom w doradzaniu nowym przedsiębiorcom, a także będzie wspomagać wzajemną międzypokoleniową opiekę mentorską między przedsiębiorcami, mającą na celu wymianę istotnych umiejętności, takich jak znajomość ICT i doświadczenie osób starszych.*

Państwa członkowskie proszone są:

- *o ułatwianie działania przedsiębiorcom w starszym wieku, którzy są zainteresowani przekazywaniem wiedzy nowym przedsiębiorcom, oraz doboru starszych przedsiębiorców i niedoświadczonych przedsiębiorców w celu tworzenia zespołów posiadających szersze zestawy umiejętności;*
- *o zapewnienie, aby udział starszych przedsiębiorców i emerytowanej kadry zarządzającej w projektach pozostawał w zgodzie z ich perspektywami emerytalnymi.*

⁷⁵

Kolejnym przykładem tego, co można osiągnąć, jest amerykański Korpus Kierowników Emerytów (ang. Service Corps of Retired Executives, SCORE), tworzony przez sieć 13 000 ochotników, których specjalistyczne doradztwo pomogło utworzyć w 2011 r. ponad 67 000 miejsc pracy.

4.2.3. Przedsiębiorcy migranci

W latach 1995-2005 imigranci założyli 52 % nowych przedsiębiorstw w Krzemowej Dolinie, a Izrael znaczną część swojego sukcesu zawdzięcza populacji imigrantów. **Według OECD migranci są bardziej przedsiębiorczy niż obywatele danego kraju, a urodzone za granicą osoby samozatrudnione, które są właścicielami małych lub średnich przedsiębiorstw, tworzą 1,4–2,1 dodatkowych miejsc pracy⁷⁶. Migranci stanowią ważną pulę potencjału przedsiębiorczości w Europie.** Obecnie jednak europejskie przedsiębiorstwa migrantów są głównie mikroprzedsiębiorstwami, w których zatrudnia się bardzo niewiele osób lub w ogóle nie zatrudnia się pracowników. Są one również małe w porównaniu z lokalnymi przedsiębiorstwami pod względem obrotu i zysku. Wykwalifikowani migranci często napotykają trudności prawne oraz ograniczenia na rynku pracy i w zakresie możliwości kariery, co przymusza ich do samozatrudnienia. Należy także zauważyć, że niektóre państwa trzecie mają szczególnie atrakcyjną politykę migracyjną, która ma na celu przyciąganie przedsiębiorców. Należy zwrócić uwagę również na bardziej podatne na zagrożenia grupy gorzej wykwalifikowanych migrantów. Mimo że wśród migrantów wskaźniki tworzenia przedsiębiorstw są wyższe niż w przypadku reszty ludności, to częściej ponoszą oni porażkę wskutek braku informacji, wiedzy i umiejętności językowych⁷⁷.

UE oficjalnie uznała kluczowe znaczenie wkładu przedsiębiorców migrantów w zrównoważony wzrost i zatrudnienie. W europejskim programie integracji obywateli państw trzecich⁷⁸ podkreślono ważną rolę migrantów jako przedsiębiorców i stwierdzono, że „należy również wzmacniać [...] ich potencjał pod względem kreatywności i innowacyjności”. Istotne jest uwzględnienie w polityce pobudzania przedsiębiorczości w Europie pełnego potencjału, jaki reprezentuje ta grupa pod względem przedsiębiorczości. Wysoko wykwalifikowanych obywateli państw nienależących do UE można już przyjmować jako pracowników na mocy dyrektywy w sprawie niebieskiej karty⁷⁹. Potencjał wykwalifikowanych migrantów w zakresie tworzenia przedsiębiorstw i miejsc pracy należy również uwzględnić w krajowych i europejskich strategiach politycznych. W szczególności środki wsparcia i inicjatywy polityczne powinny pomóc w przyciągnięciu utalentowanych potencjalnych przedsiębiorców pragnących tworzyć globalne przedsiębiorstwa z siedzibą w Europie.

Komisja:

- *zapropnuje inicjatywy polityczne, aby przyciągnąć przedsiębiorców migrantów i promować przedsiębiorczość wśród migrantów już przebywających w UE lub przyjeżdżających do UE z przyczyn innych niż zakładanie działalności gospodarczej, opierając się na najlepszych praktykach opracowanych w państwach członkowskich, w tym przez organy lokalne;*
- *przeprowadzi analizę możliwości opracowania wniosku ustawodawczego, którego celem byłoby usunięcie przeszkód prawnych dla zakładania przedsiębiorstw i udzielania wykwalifikowanym przedsiębiorcom migrantom zezwolenia na pobyt stały.*

⁷⁶ OECD (2010), Open for Business: Migrant Entrepreneurshi in OECD Countries, OECD Publishing, <http://dx.doi.org/10.1787/9789264095830-en>.

⁷⁷ Rath, J., Eurofound (2011), *Promoting ethnic entrepreneurship in European cities*, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg. **Publikacja dostępna pod adresem:** <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2011/38/en/2/EF1138EN.pdf>.

⁷⁸ COM(2011) 455 final oraz SEC(2011) 957 final.

⁷⁹ Dyrektywa Rady 2009/50/WE.

Państwa członkowskie proszone są:

- *o usunięcie przeszkód prawnych dla podejmowania działalności gospodarczej przez przedsiębiorców migrantów przebywających w danym kraju legalnie, np. poprzez rozważenie inicjatyw polegających na udzielaniu wykwalifikowanym przedsiębiorcom migrantom lub imigrantom będącym absolwentami europejskich instytucji na poziomie uniwersyteckim zezwolenia na pobyt stały, aby umożliwić im podjęcie działalności gospodarczej w Europie, przy czym takie zezwolenie można byłoby przedłużać w przypadku osiągnięcia wcześniej ustalonych celów w zakresie tworzenia miejsc pracy, obrotu lub zdobywania nowych środków finansowych;*
- *o ułatwianie dostępu do informacji i tworzenie sieci kontaktów dla przedsiębiorców migrantów i potencjalnych przedsiębiorców migrantów poprzez np. tworzenie stosownych ośrodków informacyjnych na obszarach o dużym odsetku migrantów.*

4.2.4. Bezrobotni, w szczególności młodzież

Biorąc pod uwagę znaczną liczbę bezrobotnych w całej Europie, należy wprowadzić programy wsparcia przedsiębiorczości, aby zachęcić do zakładania przedsiębiorstw jako sposobu wyjścia z bezrobocia⁸⁰. Niewiele programów wspierania rozwoju przedsiębiorstw jest adresowanych konkretnie do bezrobotnej młodzieży⁸¹.

Całe wsparcie na rzecz rozwijania działalności gospodarczej powinno obejmować udzielanie informacji oraz kontaktowanie przedsiębiorców z odpowiednimi służbami wsparcia, doradztwa i poradnictwa, a także podmiotami oferującymi szkolenia biznesowe i opiekę mentorską. Taką pomoc można również rozszerzyć na zapewnianie określonych umiejętności (np. w zakresie rozpoznawania możliwości, planowania działalności gospodarczej, zarządzania finansowego, sprzedaży i marketingu), rozwijanych w sposób nieformalny (np. poprzez program opieki mentorskiej) lub w sposób bardziej formalny - poprzez udział w kursie. Wsparcie należy kierować do grup o największym potencjale (takich jak bezrobotni pracownicy posiadający umiejętności zawodowe, kobiety i młodzież). Powinno ono opierać się na ścisłej współpracy między służbami zatrudnienia, podmiotami oferującymi wsparcie dla przedsiębiorstw i podmiotami finansującymi. Celem jest wspomaganie bezrobotnych w skutecznym przejściu do samozatrudnienia, zwiększanie stabilności ich przedsiębiorstw oraz dostosowywanie wsparcia do grup, które mogą potrzebować dodatkowych zasobów, np. młodzież lub osoby, do których nie można skutecznie dotrzeć tradycyjnymi kanałami wsparcia dla przedsiębiorstw.

Uwagę należy również poświęcić ogółowi bezrobotnych, a w szczególności osobom, które już posiadają umiejętności i kompetencje, które można byłoby przełożyć przez szkolenia biznesowe i opiekę mentorską na samozatrudnienie.

Komisja:

- *w 2014 r. wprowadzi instrument mikrofinansowy w ramach PSCI, który będzie skierowany do grup wymagających szczególnej ochrony, w tym osób, które straciły*

⁸⁰ „Wprowadzanie młodzieży na rynek pracy”, COM (2012) 727

⁸¹ Zob. w szczególności „Policy Brief on Youth Entrepreneurship in Europe”, Komisja Europejska i OECD, publikacja dostępna pod adresem: http://ec.europa.eu/youth/news/20120504-youth-entrepreneurship-employment_en.htm.

pracę lub są zagrożone utratą pracy bądź mają trudności z wejściem lub ponownym wejściem na rynek pracy;

- *zapewni za pośrednictwem Europejskiego Funduszu Społecznego pomoc techniczną w zakresie tworzenia systemów wsparcia dla młodych osób rozpoczynających działalność gospodarczą oraz przedsiębiorców społecznych;*
- *w kontekście europejskiego instrumentu mikrofinansowego Progress zorganizuje w czerwcu 2013 r. forum zainteresowanych stron na temat mikrofinansowania i przedsiębiorczości społecznej w celu zaangażowania lokalnych pośredników finansowych w promowanie działalności gospodarczej w zielonej gospodarce;*
- *w swoim rocznym sprawozdaniu na temat przedsiębiorczości w 2013 r., opracowywanym wspólnie z OECD, przeanalizuje sytuację w zakresie przedsiębiorczości w odniesieniu do bezrobotnych. W sprawozdaniu tym przedstawiona zostanie analiza obecnej sytuacji i przykłady dobrych praktyk w rozwiązywaniu problemów oraz zaproponowane zostaną odpowiednie zalecenia polityczne;*
- *przeanalizuje wyniki badania „Samozatrudnienie i przedsiębiorczość: wkład publicznych służb zatrudnienia w tworzenie miejsc pracy” i zorganizuje w czerwcu 2013 r. wydarzenie informacyjne dla publicznych służb zatrudnienia.*

Państwa członkowskie proszone są:

- *o kontaktowanie publicznych służb zatrudnienia z podmiotami oferującymi wsparcie biznesowe oraz zapewniającymi (mikro)finansowanie, aby pomóc bezrobotnym w odnalezieniu się w przedsiębiorczości;*
- *o zajęcie się problemem bezrobocia poprzez opracowanie programów szkoleń w zakresie przedsiębiorczości dla bezrobotnej młodzieży, które obejmowałyby następujące wyraźnie określone etapy: profilowanie, planowanie, podejmowanie działalności gospodarczej, konsolidacja i wzrost, przy czym na każdym etapie powinien istnieć zróżnicowany wybór usług (doradztwo, szkolenie i kwalifikacje, opieka mentorska i dostęp do mikrokredytów); programy te powinny być realizowane we współpracy z organizacjami działającymi na rzecz młodzieży oraz innymi organizacjami, doradcami biznesowymi głównego nurtu i instytucjami finansowymi;*
- *o rozpoczęcie realizacji programów na rzecz aktywnego rynku pracy, w ramach których wszyscy bezrobotni otrzymaliby wsparcie finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej;*
- *o utworzenie i uruchomienie programów edukacji w zakresie przedsiębiorczości dla bezrobotnych, aby umożliwić im (ponowne) rozpoczęcie pracy w charakterze przedsiębiorcy, opracowanych na podstawie modeli skutecznych działań pochodzących z różnych państw członkowskich wraz z systemami kształcenia i szkolenia, co stanowi sposób na zapewnienie edukacji drugiej szansy.*

5. WNIOSKI

W obecnym kryzysie gospodarczym **nowe i młode przedsiębiorstwa są zasadniczym elementem odnowy gospodarczej sprzyjającej zatrudnieniu w Europie**. Problemy związane z niskim wskaźnikiem tworzenia przedsiębiorstw, wysokim wskaźnikiem zamykania firm i słabym wzrostem przedsiębiorstw w Europie są dobrze znane. Czas podjąć działania, aby umożliwić europejskim przedsiębiorcom, a także całej Europie, osiągnięcie większej elastyczności i kreatywności oraz większy wpływ na światową konkurencję, która jest bardziej wymagająca i szybsza niż kiedykolwiek dotąd.

W celu wzmocnienia europejskich przedsiębiorców i ich działalności gospodarczej Komisja i państwa członkowskie muszą jednocześnie podjąć starania mające na celu odbudowanie zaufania, stworzenie najlepszych możliwych warunków dla przedsiębiorców dzięki priorytetowemu traktowaniu ich w polityce i praktycznym podejściu do działalności gospodarczej oraz zrewolucjonizowanie kultury przedsiębiorczości.

Przykłady sukcesów z całej Europy pokazują, że istnieją dobre praktyki, dzięki którym przedsiębiorcy mogą prosperować i rozwijać się. Europa musi w pełni podzielać i wykorzystywać bogactwo tych doświadczeń, aby zlikwidować przeszkody i znieść uciążliwe wymogi, które utrudniają działalność gospodarczą. **Uznawanie przedsiębiorców za twórców miejsc pracy i dobrobytu** powinno być podejściem rozpowszechnionym w organach administracji wszystkich państw członkowskich. Ponadto Europa musi stać się gościnnym miejscem dla najinteligentniejszych przedsiębiorczych umysłów na poziomie międzynarodowym: ramy regulacyjne i ramy wsparcia powinny zachęcać założycieli firm z innych regionów świata do lokalizowania swojej działalności w Europie zamiast np. w Stanach Zjednoczonych lub Azji Wschodniej. Tylko przy takim nastawieniu można osiągnąć daleko idące postępy w najważniejszych obszarach, jakimi są: bardziej proporcjonalne i prostsze wymogi regulacyjne, dostęp do finansowania, wsparcie dla nowych przedsiębiorstw, przenoszenie własności przedsiębiorstw i skuteczne procedury upadłościowe oraz sprawiedliwa druga szansa dla uczciwych upadłych przedsiębiorców.

Chociaż jednak elementy te są niezbędne, to same w sobie nie wystarczą do ponownego ożywienia europejskiej przedsiębiorczości. W przypadku Europejczyków głównym motywem rozpoczęcia działalności gospodarczej jest samorealizacja oraz elastyczność czasu i miejsca pracy, a nie dobre warunki ramowe⁸². Dlatego **potrzebna jest radykalna zmiana europejskiej kultury i przyjęcie nowych poglądów na temat przedsiębiorczości**, aby powstała kultura, w której sukces jest publicznie doceniany, podkreślany jest wkład przedsiębiorców w europejski dobrobyt i propagowane są korzyści płynące z kariery przedsiębiorcy.

Z wszystkich tych względów konieczna jest - jeżeli chcemy osiągnąć trwałą zmianę - inwestycja w zmianę postrzegania przedsiębiorców przez społeczeństwo, w edukację w zakresie przedsiębiorczości i we wspieranie grup, które nie są w wystarczającym stopniu reprezentowane wśród przedsiębiorców. Tylko wówczas, gdy duża liczba Europejczyków uzna karierę w przedsiębiorczości za korzystną i atrakcyjną opcję, działalność gospodarcza w Europie będzie się rozwijać na dłuższą metę.

Doprowadzenie do rewolucji w przedsiębiorczości jest wspólnym zadaniem Komisji i państw członkowskich, którego muszą podjąć się w dłuższej perspektywie.

⁸² <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/eurobarometer/>.

Komisja będzie monitorować niniejszy plan działania i zawarte w nim najważniejsze działania poprzez politykę konkurencyjności i politykę przemysłową oraz mechanizmy zarządzania w ramach programu „Small Business Act”, włączając w ich wymiar zewnętrzny państwa kandydujące, potencjalne państwa kandydujące oraz państwa sąsiadujące. Sieć krajowych pełnomocników ds. MŚP, wraz z pełnomocnikiem UE ds. MŚP, odgrywa szczególnie istotną rolę w zapewnieniu postępu w realizacji zaproponowanych środków. Państwa członkowskie proszone są o zgłaszanie postępów w realizacji najważniejszych działań przewidzianych w niniejszym komunikacie na poziomie krajowym w kontekście ich krajowych programów reform w ramach europejskiego semestru.

ZALĄCZNIK: NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA KOMISJI

<u>Załącznik: Plan działania na rzecz przedsiębiorczości do 2020 r. - Pobudzanie ducha przedsiębiorczości w Europie</u>		
<i>Najważniejsze obszary</i>	<i>Propozycje Komisji</i>	<i>Data wdrożenia</i>
Edukacja i szkolenie w zakresie przedsiębiorczości w celu wspierania wzrostu i tworzenia przedsiębiorstw		
Kształcenie i szkolenie	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie ogólnoeuropejskiej inicjatywy na rzecz nauki przedsiębiorczości, mającej na celu zgromadzenie i udostępnienie istniejącej wiedzy ekspertów europejskich i krajowych na potrzeby oceny skutków, wiedzy, rozwoju metodyki i doradztwa partnerskiego pomiędzy praktykami z państw członkowskich. • Ustanowienie wspólnie z OECD ramowych wytycznych, aby zachęcić do rozwijania przedsiębiorczości w szkołach oraz instytucjach kształcenia i szkolenia zawodowego. • Rozpowszechnianie ramowych wytycznych dotyczących przedsiębiorczych szkół wyższych; ułatwianie wymiany między uczelniami zainteresowanymi stosowaniem tych ram; stopniowe promowanie tych uczelni na unijne instytucje szkolnictwa wyższego. • Wspieranie skutecznych mechanizmów 	<ul style="list-style-type: none"> • Lata 2013-15 • Lata 2013-2014 • Lata 2012-2013

	tworzenia przedsiębiorstw z pomocą uczelni (firmy typu spin-off itd.) oraz ekosystemów uczelni i przedsiębiorstw wspierających takie przedsiębiorstwa.	
Tworzenie środowiska, w którym przedsiębiorcy mogą odnosić sukcesy i rozwijać się		
Dostęp do finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Programy finansowania mające na celu dalszy rozwój w Europie rynku mikrofinansów poprzez takie inicjatywy, jak PSCI i Wspólne działania na rzecz wspierania instytucji mikrofinansowych w Europie (JASMINE), oraz udostępnianie państwom członkowskim i regionom zasobów na potrzeby mikrofinansowania poprzez Europejski Fundusz Społeczny i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego. • Opracowanie unijnego systemu na potrzeby giełd specjalizujących się w handlu udziałami i obligacjami wydawanymi przez MŚP („rynki wzrostu MŚP”), aby ułatwić bezpośredni dostęp MŚP do rynku kapitałowego w kontekście przeglądu dyrektywy w sprawie rynków instrumentów finansowych (MiFID). 	<ul style="list-style-type: none"> • Stale, działanie ma zostać wzmocnione w nowych wieloletnich ramach finansowych od 2014 r. • Stale
Wspieranie nowych przedsiębiorstw na decydujących etapach ich cyklu życia oraz pomaganie im w rozwijaniu się	<ul style="list-style-type: none"> • Określanie i promowanie najlepszych praktyk państw członkowskich w celu stworzenia otoczenia fiskalnego bardziej przyjaznego dla przedsiębiorców. • Zmianie przepisów zakazujących stosowania określonych praktyk marketingowych wprowadzających w błąd, aby przepisy te stały się solidniejsze, i wzmocnienie egzekwowanie przepisów 	<ul style="list-style-type: none"> • Stale • 2013 r.

	<p>przeciwdziałających takim praktykom w sprawach transgranicznych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pomaganie państwom członkowskim w opracowaniu zintegrowanych systemów wsparcia oraz działań dla nowych przedsiębiorców, a zwłaszcza dla młodych przedsiębiorców, poprzez seminaria dotyczące budowania zdolności finansowane przez pomoc techniczną w ramach EFS; w seminariach tych udział wezmą m.in. odpowiednie podmioty świadczące usługi w zakresie kształcenia i szkolenia, aby opracować zintegrowane strategie. • . 	<ul style="list-style-type: none"> • 2013 r.
<p>Uwalnianie nowych możliwości biznesowych w epoce cyfrowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie tworzenia bazy wiedzy na temat najważniejszych tendencji rynkowych i innowacyjnych modeli biznesowych: w sektorze cyfrowym. • Poszerzanie wiedzy poprzez ogónoeuropejską kampanię informacyjną dla MŚP dotyczącą korzyści płynących z ICT oraz utworzenie europejskiej sieci przedsiębiorstw internetowych. • Ułatwianie tworzenia sieci kontaktów poprzez utworzenie europejskiej sieci opieki mentorskiej na potrzeby szkolenia, doradztwa oraz badania możliwości nawiązania nowych partnerstw. • Uruchomienie specjalnych inicjatyw dla przedsiębiorców prowadzących działalność za pośrednictwem internetu, np. utworzenie partnerstwa Europy na rzecz nowych przedsiębiorstw, aby umożliwić dostęp do wiedzy fachowej, opieki mentorskiej, technologii i usług, oraz klubu liderów przedsiębiorczości 	<ul style="list-style-type: none"> • od 2013 r. • od 2013 r. • 2014 r. • 2013 r.

	<p>internetowej, zrzeszającego światowej klasy przedsiębiorców internetowych i wspierającego kulturę przedsiębiorczości internetowej w Europie oraz powstanie masowych otwartych kursów internetowych oraz tworzenie platform na potrzeby szkolenia i rozwijania umiejętności.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poszerzanie kompetencji i umiejętności, tj. intensyfikacja działań w zakresie tworzenia i nabywania umiejętności cyfrowych, umiejętności naukowych i twórczych, a także umiejętności w zakresie zarządzania i przedsiębiorczości na potrzeby nowych rynków. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stale
Przenoszenie własności przedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie wytycznych dotyczących najbardziej efektywnych programów i najlepszych praktyk, aby ułatwić przenoszenie własności przedsiębiorstw, w tym środków na rzecz pogłębienia i poszerzenia rynków dla przedsiębiorstw, tworzenia map programów dostępnych w Europie i proponowania niezbędnych działań w celu usunięcia pozostałych możliwych barier dla transgranicznego przenoszenia własności przedsiębiorstw w oparciu o pracę grupy roboczej oraz analizę. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lata 2013-2014
Druga szansa dla uczciwych bankrutów	<ul style="list-style-type: none"> • Zainicjowanie publicznych konsultacji w celu uzyskania opinii zainteresowanych stron na temat kwestii poruszonych w komunikacie w sprawie nowego europejskiego podejścia do upadłości i niewypłacalności przedsiębiorstw, w tym na temat drugiej szansy dla uczciwych bankrutów oraz skrócenia i ujednolicenia okresu ochrony przed upadłością. 	<ul style="list-style-type: none"> • 2013 r..

<p>Obciążenia regulacyjne: jaśniejsze i prostsze zasady</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zaproponowanie przepisów znoszących uciążliwe wymogi uwierzytelniania dokumentów urzędowych, które MŚP muszą przedstawiać w celu prowadzenia transgranicznej działalności gospodarczej w obrębie jednolitego rynku. • Utworzenie grupy roboczej, aby ocenić szczególne potrzeby przedsiębiorców wykonujących wolne zawody w odniesieniu do takich kwestii, jak: uproszczenie, umiędzynarodowienie i dostęp do finansowania. • Podjęcie działań mających na celu zagwarantowanie, że większa liczba przedsiębiorstw otrzyma pomoc poprzez sieć SOLVIT, w przypadku gdy organy publiczne na jednolitym rynku odmówią im ich praw. 	<ul style="list-style-type: none"> • 2013 r. • 2013 r. • 2013 r.
<p>Wzory do naśladowania i docieranie do określonych grup</p>		
<p>Nowe wyobrażenia: przedsiębiorcy jako wzory do naśladowania</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ustanowienie w ramach Europejskiego Tygodnia MŚP ogólouropejskiego Dnia Przedsiębiorczości dla uczniów z ostatnich klas szkół ponadpodstawowych.. 	<ul style="list-style-type: none"> • 2013 r.
<p>Kobiety</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie ogólouropejskiej internetowej platformy opieki mentorskiej, doradztwa, edukacji i tworzenia sieci kontaktów biznesowych dla kobiet-przedsiębiorców, której celem będzie udostępnienie w Internecie obecnych krajowych sieci ambasaderek i menterek, poszerzenie ich oferty i zakresu oraz wspieranie przedsiębiorczości kobiet na poziomie krajowym i regionalnym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lata 2013-2015
<p>Osoby starsze</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pomaganie starszym wiekiem pracownikom kierownictwa i przedsiębiorcom w doradzaniu nowym przedsiębiorcom, a także wspomaganie wzajemnej międzypokoleniowej opieki mentorskiej między przedsiębiorcami, 	<ul style="list-style-type: none"> • Lata 2013-2015

	<p>mającej na celu wymianę istotnych umiejętności.</p>	
Migranci	<ul style="list-style-type: none"> • Zaproponowanie inicjatyw politycznych, aby przyciągnąć przedsiębiorców migrantów i promować przedsiębiorczość wśród migrantów już przebywających w UE lub przyjeżdżających do UE z przyczyn innych niż zakładanie działalności gospodarczej, opierając się na dobrych praktykach w państwach członkowskich. • Przeanalizowanie możliwości zaproponowania prawodawstwa, którego celem byłoby usunięcie przeszkód prawnych dla zakładania przedsiębiorstw przez wykwalifikowanych przedsiębiorców migrantów i udzielania im zezwolenia na stały pobyt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lata 2014-2017 • Lata 2014-2017
Bezrobotni	<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzenie przyszłego instrumentu mikrofinansowego w ramach programu na rzecz przemian i innowacji społecznych, który będzie skierowany do grup wymagające szczególnej ochrony, w tym osób, które straciły pracę lub są zagrożone utratą pracy bądź mają trudności z wejściem lub ponownym wejściem na rynek pracy. • Zapewnienie za pośrednictwem Europejskiego Funduszu Społecznego pomocy technicznej w zakresie tworzenia systemów wsparcia dla młodych osób rozpoczynających działalność gospodarczą i przedsiębiorców społecznych; • Zorganizowanie, w związku z europejskim instrumentem mikrofinansowym Progress, forum zainteresowanych stron na temat mikrofinansowania i przedsiębiorczości społecznej w celu zaangażowania lokalnych pośredników finansowych w promowanie przedsiębiorczości w zielonej gospodarce. 	<ul style="list-style-type: none"> • 2013 r. • Marzec 2013 r. • 2013 r.

	<ul style="list-style-type: none"> • Przeanalizowanie wyników badania na temat „Samozatrudnienia i przedsiębiorczości: wkład publicznych służb zatrudnienia w tworzenie miejsc pracy” i zorganizowanie wydarzenia informacyjnego w celu podzielenia się wnioskami z publicznymi służbami zatrudnienia.	<ul style="list-style-type: none"> • 2013 r.
--	---	---